

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος 59 – Τεύχος 7

Ίούλιος - Αύγουστος 2010

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Έτος 59

Ιούλιος - Αύγουστος 2010

Τεύχος 7

Περιεχόμενα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΤΣΙΑΡΑ	
Είσοδικόν	3
ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ	
Τὸ εἶναι τῆς Ἐκκλησίας	4
ΠΡΕΣΒ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	
Πῶς θεολογικὰ κατανοεῖται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;	8
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΡΙΩΤΟΓΛΟΥ	
Σὲ ποιούς ἀπευθύνεται ἡ κατήχηση	9
ΠΡΩΤ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΙΝΑΚΟΥΛΑ	
Ἡ εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ	12
ΠΡΩΤ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ	
Ἡ Ἱεραποστολὴ Νέα Ζωὴ	16
ΠΡΩΤ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΘΕΡΜΟΥ	
Ἄρα γε γινώσκομεν ἃ ἀναγινώσκομεν;	18
ΑΡΧΙΜ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ	
Μικρὲς ἐπισημάνσεις σὲ μεγάλες παρανοήσεις (β')	20
Ν.Κ. ΔΡΑΤΣΕΛΛΑ	
Ἡ Ἁγία Ὀλυμπιάς	24
Ἐπικοινωνία	26
Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐφημερίου	29
Βιβλιοπαρουσίαση	30
Μηνολόγιο	31

«Ἡ ἰδέα τῆς Ἐκκλησίας ὡς λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς σώματος Χριστοῦ ἔχει γίνει ἀφηρημένη στοὺς σύγχρονους Χριστιανούς. Ἡ Ἐκκλησία, ἀφενός, ταυτίζεται μὲ τὴν «ἐνορία», μὲ ἓνα ἐταιρικό ὄργανισμὸ μὲ ἐπιχειρησιακὰς συνεδριάσεις, ἐκλογές, ψηφοφορίες, περιουσία καὶ οικονομικὰς πολιτικὰς. Ἀφετέρου, προσερχόμαστε στὸ ναὸ γιὰ νὰ προσευχηθοῦμε, γιὰ «νὰ ἐκπληρώσουμε τὸ θρησκευτικὸ καθῆκον μας», γιὰ νὰ ἀπολαύσουμε τὸ καλὸ ψάσιμο καὶ νὰ δεχτοῦμε ἀνακούφιση καὶ παρηγοριά.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι οὔτε φιλοσοφία οὔτε ἠθικὴ οὔτε μία τελετουργία ἀλλὰ τὸ δῶρο μιᾶς νέας ζωῆς ἐν Χριστῷ, αὐτὴ δὲ ἡ καινούρια ζωὴ εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Σ' αὐτὴ, ἐμεῖς οἱ «τώρα ἐλεηθέντες» (Α΄ Πέτρ. 2:10) ἀποτελοῦμε ἓνα νέο ἔθνος ὑπὸ τὸν Θεό, ποὺ προσφέρει στὸν Θεὸ εὐχαριστίες καὶ προσφορές, συνεχίζει τὸ ἔργο του στὸν κόσμον, εἶναι μάρτυρας τῆς σωτηρίας καὶ αὐξάνεται στὴ γνώση τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς χάριτος. Ἀπὸ αὐτὸ προέρχεται καὶ ἡ μοναδικὴ θέση καὶ πραγματικότητα τῆς Λειτουργίας στὴ ζωὴ τῆς».

(Πρωτ. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν: «Λειτουργία καὶ ζωή»,
Μελετήματα Θεολογίας καὶ Ἀγωγῆς/1,
Ἐκδόσεις Ἄρμος, 2007*, σελ. 25-26)

Σεβαστοὶ πατέρες,

Στὸ τεῦχος αὐτό, τὸ ὁποῖο κατὰ παράδοση καλύπτει τοὺς μῆνες Ἰούλιο καὶ Αὐγούστο, ὁ π. Χρυσόστομος Χρυσόπουλος ἀναφέρεται μὲ τὸ ἄρθρο του «*Τὸ εἶναι τῆς Ἐκκλησίας*», ποὺ φιλοξενεῖται στὴ στήλη *Προσόμοια*, στὰ πνευματικὰ βήματα ποὺ ὀφείλει νὰ κάνει ὁ χριστιανὸς γιὰ νὰ «κατανοήσει» τὸ «εἶναι» τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ τὰ ἀξιοποιήσῃ στὴ ζωὴ του.

Ὁ π. Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου στὴ στήλη *Τίνα μὲ λέγουσι οἱ ἄνθρωποι εἶναι*; καταδεικνύει «Πῶς θεολογικὰ κατανοεῖται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» καὶ στὴ στήλη *Πρὸς Κατήχησιν ὁ κ. Ἀλέξανδρος Καριώτογλου καταγράφει* «Σὲ ποιὸς ἀπευθύνεται ἡ κατήχηση». Ἀκολουθεῖ στὴ στήλη *Διακονία τοῦ Λόγου* τὸ κείμενο τοῦ π. Ἀντωνίου Πινακούλα μὲ τίτλο «Ἡ εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ», ὅπου ἀναλύεται γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἄρρηκτα δεμένο μὲ τὸν σταυρό Του. Μία ἀκόμη νέα αἴρεση στὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἐπνομάζεται «Ἡ Ἱεραποστολὴ *Νέα Ζωὴ*» μᾶς ἀποκαλύπτει ὁ π. Βασίλειος Γεωργόπουλος στὴ στήλη *Πρὸς Διάκρισιν* καὶ ὁ π. Βασίλειος Θερμὸς στὴ στήλη *Πρὸς Οἰκοδομὴν* φιλοσοφεῖ πάνω στὸ ἀποστολικὸ ἐρώτημα «Ἄρά γε γινώσκεις ἢ ἀναγινώσκεις;».

Στὴ συνέχεια ὀλοκληρώνεται μὲ τὸ δεύτερο μέρος του τὸ ἐπίκαιρο καὶ διαφωτιστικὸ κείμενο τοῦ π. Ἱερωνύμου Νικολοπούλου «*Μικρὲς ἐπισημάνσεις σὲ μεγάλες παρανοήσεις*» καὶ ὁ κ. Ν. Κ. Δρατσέλλας μᾶς παρουσιάζει τὴ σπουδαία μορφή τῆς Ἁγίας Ὀλυμπιάδος στὸ *Συναξάριον*. Ἔχουμε ἐνδιαφέρουσες θέσεις καὶ παρατηρήσεις στὴν *Ἐπικοινωνία*, πολλὲς προτάσεις γιὰ πολυποίικιλα καὶ ἐνδιαφέροντα βιβλία σὲ τίτλους ἀπὸ τὸν κ. Σταῦρο Τερζῆ καὶ παρουσίαση τῶν δύο πρόσφατων βιβλίων τοῦ π. Βασιλείου Θερμοῦ στὴν *Βιβλιοπαρουσίαση* ἀπὸ τὴν κ. Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη. Πολλὲς καὶ ἐνδιαφέρουσες εἰδήσεις γιὰ ἐνοριακὲς καὶ ἐφημεριακὲς δραστηριότητες συμπληρώνουν τὴν ὕλη τοῦ κατ' ἐξοχὴν καλοκαιριάτικου τεύχους.

Περιμένουμε πάντοτε καὶ τίς δικές σας εἰδήσεις, ἀπόψεις, παρατηρήσεις.

Καλὸ Καλοκαίρι.

Ἀλέξανδρος Κατσιάρας
Διευθυντῆς Σύνταξης

Τὸ εἶναι τῆς Ἐκκλησίας

Ἄρχιμ. Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου,
Ἐφημ. Ἱ.Ν. Ἀγίων Ἀναργύρων Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ἀγαπητοῦ συλλειτουργοῦ σὲ ἱερατικὴ σὺνάξη, ἂν εἶναι καλὸ νὰ μᾶς ἐνδιαφέρει «τί κάνει» ἢ Ἐκκλησία, παρὰ τὸ «τί εἶναι», γέννησε τὶς παρακάτω σκέψεις. Μὲ δώδεκα βήματα θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε τὴν ἀπάντησή γιὰ τὸ εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ μέλη βαπτισμένα καὶ ὑπεύθυνα εἴμαστε ὅλοι, κληρὸς καὶ λαός.

Ἄν δοῦμε τὴν Ἐκκλησία ὡς μία καστροπολιτεία, σὰν τὴν Ἁγία Ἱερουσαλήμ (Ἀποκ. κ', 12), τῆς Ἀποκάλυψης, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἔχει δώδεκα καὶ αὐτὴ πύλες. Τὸ πέρασμα ἀπὸ καθεμία ἀπ' αὐτές, ἴσως εἶναι καὶ μία ἀπάντησις. Τὰ ἐρεθίσματα ὑπάρχουν, ἅς τὰ ἀξιοποιήσουμε.

Κάθε κτίσμα ἔχει τὰ θεμέλιά του καὶ ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν ὕλικῶν ποὺ χρησιμοποιήθηκαν γι' αὐτὰ θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἡ ἀντοχὴ τοῦ ὅλου κτιρίου, ἰδιαίτερα σὲ ἀπρόβλεπτα δύσκολες στιγμές (λ.χ. σεισμοί). Τῆς Ἐκκλησίας θεμέλιο εἶναι ἡ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὸ κῦρος καὶ τὰ θαύματά Του τὸ σφραγίζουν, γιὰ νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος: «Εἶσαι ὁ Μεσσίας, Υἱὸς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ» (Ματθ. ιστ', 16).

Γιὰ νὰ ἀποκτηθεῖ ἡ Ἐκκλησία χρειάστηκε *τίμημα*. Τὸ κατέβαλε ὁ Χριστὸς μὲ τὸ αἷμα Του στὸν Γολγοθᾶ. Τὸ θυμίζει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Ἐπισκόπους τῆς ἐποχῆς του, ὅτι ποιμαίνουν «τὴν Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ποὺ τὴν ἔκανε δική του μὲ τὸ αἷμα του» (Πράξ. κ', 28). Θεμέλιο, λοιπόν, τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστὸς ποὺ τὴν ἔκτισε ξοδεύοντας ἀνεκτίμητο θησαυρό: τὸ αἷμα Του, μ' ἐκεῖνο μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ Νομοῦ (Ἀπολυτίκιον Ὁρθροῦ Μεγάλῃς Παρασκευῆς), μᾶς ἔκανε πολῖτες τῆς Ἐκκλησίας μὲ τελικὸ σκοπὸ νὰ γίνουμε οὐρανοπολίτες.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἔχει τὴν παρουσία του στὴν Ἐκκλησία, τὸ ἔστειλε ὁ Χριστὸς ἄλλωστε πλοῦσια μέσα Τῆς (Μέγας Βασίλειος Ρ.Γ. 31, 653). Ἔχει πολλὰ ἐνέργειες τὸ Ἅγιο Πνεῦμα «ποὺ χορηγεῖ τὰ χαρίσματα ὅπως αὐτὸ θέλει στὸν καθένα ξεχωριστά» (Α' Κορ. β', 11), ἀνάλογα μὲ τὶς δυνάμεις καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ καθενός. Αὐτὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ποὺ συγκροτεῖ τὸ θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας (Στιχηρὸ [3^ο] Ἑσπερινοῦ Κυριακῆς Πεντηκοστῆς), ἀφοῦ στοὺς κόλπους Τῆς ἔχουν ρόλο καὶ λόγο οἱ πάντες, χωρὶς ἐξαιρέσεις καὶ διακρίσεις, ὡς πανδοχεῖο ψυχῆς καὶ σύνολο προσώπων ποὺ ἀγωνίζονται νὰ ἔχουν καλύτερες ἡμέρες στὴν ἐδῶ καὶ στὴν μετέπειτα ζωὴ τους. Ἡ προτροπὴ «νὰ μὴν ἀφήσουν τὴν φλόγα τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Α'

Θεσ. ε', 19), ἃς εἶναι ὁ αὐτοσκοπὸς ὄλων τῶν χριστιανῶν, ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι ἀφοῦ σὲ μία σωστὴ Ἐκκλησία, ὅπως εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη, ἀξιοποιοῦνται τὰ χαρίσματα τοῦ καθενός. Δὲν ὑπάρχουν διαιρέσεις καὶ διακρίσεις, ὁ καθένας μὲ τὰ τάλαντα ποὺ ἔχει, μ' αὐτὰ συνεισφέρει καὶ ζεῖ ἐντὸς Τῆς.

Ὅταν ἀκούσουμε τὴν διαπίστωση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πὼς εἶναι “ἡ Ἐκκλησία Σῶμα τοῦ Χριστοῦ” (Ἐφεσ. α', 23) καὶ Ἐκεῖνος δὲν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἡ Κεφαλή καὶ σωτηρία Τῆς (δ.π. ε', 23) ταυτόχρονα. Ἐκεῖνος ποὺ ἔπαθε καὶ σταυρώθηκε, ἀλλὰ κυρίως ἔνδοξα ἀναστήθηκε καὶ χαρίζει σὲ κάθε μέλος τῆς Ἐκκλησίας Του τὴν σωτηρία καὶ τὴν ἀνάσταση, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς προδοσίες καὶ τοὺς Γολγοθάδες ποὺ θὰ ἀντιμετωπίσει αὐτό.

Ἐχει ζωὴ ἡ Ἐκκλησία καὶ αὐτὴ εἶναι ταυτισμένη μὲ τὴν προσευχὴν, ὅταν αὐτὴ δὲν ὑπάρχει εἶναι σὰν νὰ λείπει τὸ ὀξυγόνο ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα, πνευματικὴ ἀσφυξία καὶ ὁ θάνατος θὰ εἶναι ἡ μοιραία κατάληξη τῶν μελῶν Τῆς. Ἀντίθετα ἡ ἀδιάλειπτη προσευχὴ κάνει καὶ τὴν χάρη τοῦ Ἰδρυτῆ τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι πάντα μαζί, νὰ ἀνοίγει κάγκελα φυλακῶν, σὰν αὐτὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου (Πράξ. ιβ', 5) καὶ ἔτσι μὲ τὴν προσευχὴν νὰ συνεχίζει τὴν θριαμβευτικὴ πορεία Τῆς καὶ τὴν ἱεραποστολικὴ μαρτυρία Τῆς.

Ὁ λόγος δὲν γίνεται ἀπλὰ μόνο γιὰ τὴν ἀτομικὴ προσευχὴν σὲ κάθε χρόνο καὶ τόπο, ἀλλὰ γιὰ τὸ προνόμιο τῶν βαπτισμένων χριστιανῶν νὰ λατρεύουν τὸν Κύριο καὶ Θεό Του μὲ τὰ μυστήρια, μὲ πρῶτο καὶ κύριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας νὰ Τὸν λαμβάνουν καὶ μαζί Του νὰ πορεύονται στοὺς δρόμους τῆς βιοτῆς τους. Ἀφοῦ ὁ Ἰδιος εἶπε πὼς, ὅπου εἶναι “*δύο ἢ τρεῖς συναγμένοι στὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἶμαι ἐγὼ ἀνάμεσά τους*” (Ματθ. ιη', 20), τότε ἡ παρουσία Του ὄχι μόνο ἐμπνέει γιὰ σύναξη τοὺς χριστιανοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς κάνει κοινωνοὺς τοῦ Σώματός Του καὶ τοῦ Αἵματός Του, μὲ ὕμνους “*μέσα στὴν Ἐκκλησία θὰ Τὸν ὕμνοῦν*” (Ψαλμοὶ 21, 23), θὰ Τὸν συναντοῦν, θὰ Τὸν δοξάζουν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Θ. Λατρεία ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἄλλη μία πόρτα εἰσόδου, αὐτὴ τοῦ κηρύγματος, τὸ ὁποῖο σὲ καμία περίπτωση δὲν ἀντικαθιστᾷ τὰ Ἱερὰ Μυστήρια καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ στὸν ὀρθόδοξο χῶρο μόνο του καὶ πουθενά. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι “ὁ στύλος καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας” (Α' Τιμ. γ', 15), ἀφοῦ ὁ Χριστὸς-κεφαλή Τῆς εἶναι ἡ ἀλήθεια (Ἰωάν. ιδ', 6), αὐτὴ χαρίζει ἀπλόχερα μὲ κάθε εὐκαιρία, μὲ τὸ κήρυγμα προσπαθεῖ νὰ κατηχήσει τὸ ποιμνιὸ Τῆς ἀφοῦ “δὲν εἶναι καὶ ἀσήμαντὴ ἡ δύναμη τοῦ λόγου, στὸ νὰ προσθέτει ἀνδρεία σ' αὐτοὺς ποὺ ρίχνονται στὸ στάδιο τῆς ἀρετῆς” (Γρηγόριος Θεολόγος PG 35, 1185C), κατὰ τὴν πατερικὴ διαπίστωση, καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ γίνεται πράξη ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου στοὺς Ἀποστόλους γιὰ κήρυγμα ὡς ἓνα βῆμα πρὶν τὴν βάπτισμα (Ματθ. κη', 19-20). Σ' ἀντίθετη περίπτωση τὰ λόγια ποὺ μὲ εὐκολία λέγονται, ἀλλὰ δὲν γίνονται βίωμα διὰ τῆς Θ. Λατρείας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, θὰ μορφώσουν λαὸ ἀκροατὴ καὶ ποτε ποιητὴ, θεατὴ τῶν δρώμενων στὸν Ναὸ καὶ ποτέ -ἢ καὶ σπάνια- συμμετοχο καρδιακό.

Ἐχει καὶ μία εὐθύνη ἡ Ἐκκλησία: τὴν ἐνότητα. Μπορεῖ κάθε μέλος Τῆς νὰ ἔχει τὶς ἰδιαιτερότητές του στὸν χαρακτήρα, στὴν ζέση τῆς πίστεως καὶ στὴν ἔκφρασή τῆς,

αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἔχει καὶ δική του γραμμὴ σὲ θέματα δόγματος, σὲ δράσεις καὶ σὲ πορείες μέσα στὸν κόσμο. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ζήτησε ἀπὸ τοὺς Κορινθίους “*νὰ εἴστε σύμφωνοι μεταξύ σας καὶ νὰ μὴν ὑπάρχουν ἀνάμεσά σας διαιρέσεις, ἀλλὰ νὰ εἴστε ἐνωμένοι μὲ μία σκέψη καὶ μὲ ἓνα φρόνημα*” (Α΄ Κορ. α΄, 10), τὸ ἴδιο ζητᾶ καὶ ἀπὸ ἐμᾶς χιλιάδες χρόνια μετὰ. Ἡ ὑπαρξὴ τοπικῶν ἐκκλησιῶν δὲν μπορεῖ σὲ καμία περίπτωση νὰ ὑπάρχει καὶ ὡς διαφορὰ σὲ θέματα διδασχῆς καὶ Θ. Λατρείας, ἀφοῦ κριτήριό γιὰ τὸ καθετὶ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἀγία Γραφή καὶ ἡ Πατερικὴ διδασκαλία μαζί μὲ τὴν Ἱερὴ Παράδοση. Ἡ ἀπομόνωση κάποιου ἀπ’ ὅλα αὐτά, συνιστᾶ παρεκτροπὴ ἢ καὶ αἵρεση. Ἡ ἐνότητα τῶν προσώπων τῆς Ἀγίας Τριάδας ἄς εἶναι τὸ πρότυπό μας καὶ ἡ Κυριακὴ παράκληση “...διατήρησέ τους στὴν πίστη μὲ τὴν δύναμη τοῦ ὀνόματός σου ποῦ μοῦ χάρισες, γιὰ νὰ μείνουν ἐνωμένοι ὅπως ἐμεῖς” (Ἰωάν. ιζ΄, 11) ἄς βρῖσκει πραγμάτωση καὶ σ’ ἐμᾶς, καὶ στὶς ἡμέρες μας. Παρὰ τὰ κατὰ καιροὺς παρουσιαζόμενα προβλήματα μετὰ τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν “μία στὴν Ἐκκλησία φωνὴ πρέπει νὰ εἶναι πάντα” (Ἰωάννης Χρυσόστομος PG 61, 315), οἱ ἀνθρώπινες ἰδιοτροπίες –ἢ καὶ μικροπρέπειες– πρέπει νὰ παραμερίζονται γιὰ χάρη τῆς ἐνότητας καὶ τῆς ὁμόνοιας.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀρκεῖται σ’ αὐτὰ ποῦ ἔχει, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει. Ἔχει Ἱεραποστολικὸ ἦθος καὶ προσπαθεῖ μὲ κάθε μέσο νὰ φέρει καὶ ἄλλους στὴν αὐτὴ Τῆς, φάσκει τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ ἑκατὸ πρόβατα καὶ προσπαθεῖ μὲ ὑγιῆ μέσα νὰ τ’ αὐξήσει. Ὁ λόγος, νὰ σημειωθεῖ, δὲν εἶναι τῆς ποσότητας, ἀλλὰ τῆς ποιότητας. Τὸ μῆνυμά Τῆς, εἶναι λυτρωτικὸ καὶ θέλει νὰ ἀκουσθεῖ “καὶ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς” (Πράξ. α΄, 8).

Ποιὸς εἶναι ὁ στόχος Τῆς ὅμως; Νὰ κάνει ὁπαδούς; Νὰ δημιουργήσει μάζες; Ὅχι δὲν θὰ τὸ ἤθελε ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς, ποῦ ἡ σταύρωσή Του ἦρθε ὡς ἀποτελέσματα τῆς κραυγῆς τῆς μάζας τῶν συμπατριωτῶν Του ποῦ παρασύρθηκαν. Στόχος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν πλησιάζουμε ὡς μέλη Αὐτῆς, μᾶς τὸ ὑπενθυμίζει ὁ Ἀπόστολος “ἐπειδὴ πιστεύουμε στὸ Χριστό, μποροῦμε μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη νὰ πλησιάζουμε τὸν Θεὸ καὶ νὰ ἀπευθυνόμαστε σ’ αὐτόν” (Ἐφεσ. α΄, 12). Αὐτὴ τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν σχέση Πατέρα-Παιδιῶν ἀποκατέστησε ὁ Χριστὸς μὲ τὴν ἐνανθρώπισή Του καὶ πλέον “ὁ χριστιανὸς ἐνῶ ζεῖ ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ, ἐνῶ περιβάλλεται ἀπὸ τὶς ἀντίθετες δυνάμεις, ἐνῶ ἀντιμετωπίζει καθημερινὰ τὶς παγίδες τοῦ ἐχθροῦ, ἐνῶ συναντᾶ στὴν πορεία τῆς ζωῆς του καθημερινὰ τὸν θάνατο στὶς ποικίλες μορφές του, τὴν ματαιότητα, τὴν φθορὰ, τὴν ἀπειλὴ τῆς ὑπάρξεώς του, ἀτενίζει μὲ αἰσιοδοξία πρὸς τὸν Παντοκράτορα Κύριον καὶ ἐνισχύεται καὶ παρηγορεῖται ἀπὸ τὸν Νικητὴ τοῦ θανάτου” (Σεβ. Καισαριανῆς Δανιήλ: “Ἡ ἐσχατολογικὴ προσδοκία τῆς Ἐκκλησίας”, Καισαριανὴ 2008, σελ. 12).

Ἔχει καὶ ἓναν κανόνα ἡ Ἐκκλησία: ἡ ἀλληλοϊκοδομὴ. Ἀφοῦ κανένα μέλος Τῆς δὲν εἶναι μονάδα ἀνεξάρτητη ἀλλὰ μέρος ἐνὸς εὐλογημένου συνόλου, πρέπει νὰ ἀκούει καὶ νὰ μιλᾶ, νὰ διδάσκεται καὶ νὰ διδάσκει, νὰ βοηθᾶ ὅπως καὶ ὅποιον μπορεῖ καὶ νὰ βοηθεῖται ἀπ’ ὅλους, σ’ ὅλες τὶς ἀνάγκες του, ὑλικές καὶ πνευματικές. Ὅτι καὶ νὰ συμβαίνει στὴν Ἐκκλησία εἶναι γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν πιστῶν (Β΄ Κορ. ιβ΄, 19), τὴν προαγωγή τους στὴν πίστη, τὴν δικαίωση τῶν κόπων τους ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Τέλος, για όλα υπάρχει ένα κίνητρο: *ἡ ἀγάπη*, αὐτὴ εἶναι ἡ καὶ κινήτρια δύναμη Τῆς. Τὰ πάντα μέσα στὸν χῶρο Τῆς πρέπει νὰ γίνονται μὲ ἀγάπη “*ὄλες τὶς πράξεις σας νὰ τὶς ἐμπνέει ἡ ἀγάπη*” (Α΄ Κορ. ιστ΄, 14), εἶναι ἡ συμβουλὴ τοῦ Ἀποστόλου στοὺς Κορινθίους καὶ σ’ ὄλους ἐμᾶς ποὺ ζοῦμε καὶ κινούμαστε στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, μὲ ὅποια ιδιότητα καὶ ἂν ἔχουμε. Ἐάν ὅσοι λένε καὶ καυχῶνται γιὰ τὴν χριστιανορθόδοξη ταυτότητά τους δὲν συμπεριφέρονται μὲ ἀνυπόκριτη ἀγάπη, τότε τί θὰ κάνουν οἱ συγκυριακὰ ἢ συνειδησιακὰ ἐκτός Τῆς, αὐτοὶ ποὺ δὲν γνώρισαν ἢ ἀγνόησαν τὸν Χριστό, ποὺ δίνει σαφέστατη ἐντολή: “*νὰ ἀγαπᾶτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ὅπως ἐγὼ σᾶς ἀγάπησα*” (Ἰωάν. ιε΄, 12). Πρέπει πάντες νὰ συμπεριφερόμαστε μὲ ἀγάπη “*κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ Χριστοῦ ποὺ μᾶς ἀγάπησε καὶ ἔδωσε ἡ ζωὴ του γιὰ μᾶς*” (Ἐφεσ. ε΄, 2). Μὲ ἀγάπη νὰ πορευόμαστε καὶ ὄχι νὰ τρικλίζουμε ἀπὸ φθόνον καὶ κακία γιὰ τὸν διπλανό μας, τὸν συγγενῆ μας, τὸν οἰκεῖο στὴν πίστη ἢ ἀκόμα καὶ στὴν ζωὴ.

Χρυσὸς κανόνας χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς εἶναι ἡ ἀγάπη ποῦ (σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις) ἔγινε ἡ ἐξάιρεση στὴν ζωὴ τῶν χριστιανῶν. Ὅταν τὸν ἀνακαλύψουμε θὰ μπορέσουμε νὰ ζοῦμε μὲ συνείδηση ἡσυχῆ, θὰ λέμε ὅτι ἔχουμε φρόνημα γνήσια ἐκκλησιαστικὸ καὶ ὄχι ἐπίπλαστη ἐμφάνιση καλῶν ἀνθρώπων τῆς ἐπιφάνειας καὶ ὄχι τῆς οὐσίας.

Αὐτὲς εἶναι οἱ δώδεκα πόρτες γιὰ νὰ περάσουμε ἐκκλησιαστικὸ χῶρον καὶ νὰ ζήσουμε ὠφέλιμα τὸν χρόνον τὸν δικόν Του καὶ γιὰ νὰ σώσουμε τὸν δικόν μας. Τὶς ἐντοπίσαμε ἄραγε στὴν ζωὴ μας; Ἐάν ναι ἔχει καλὰ, ἄς χαιρόμαστε καὶ ἄς ἀγρυπνοῦμε μὴν χάσουμε τὴν χαρὰ τῆς εὐρεσης. Ἐάν δὲν τὶς βρήκαμε ἄς προσευχόμαστε νὰ τὶς ἀνακαλύψουμε καὶ νὰ τὶς ἀξιοποιήσουμε στὸν χρόνον ποὺ μᾶς ἔχει ἀπομείνει.

TINA ME ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ;

10. Πῶς θεολογικὰ κατανοεῖται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;

Πρεσβ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου, Δρος Θ.,
Ἐφημ. Ἱ.Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Π. Φαλήρου, Ἱ.Μ. Ν. Σμύρνης

ΑΝ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιο, τὸ «πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» ποὺ κηρύττει ὁ Ἰησοῦς (1,15) ἀποτελεῖ γιὰ τὸν Εὐαγγελιστὴ τὸ «εὐαγγέλιον Ἰησοῦ Χριστοῦ» (στ. 1). Τὸ «εὐαγγέλιο» ὡς χαρμόσυνο μῆνυμα, ὑποδηλώνει ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς γεγονὸς τῆς πρωτολογίας καὶ τῆς ἐσχατολογίας γίνεται τώρα γεγονὸς τῆς ἱστορίας καὶ εἰσβάλλει μέσα στὴν ἀνθρωπότητα σὲ μιὰ σωτηριολογικὴ διάσταση, καλώντας κάθε ἄνθρωπο νὰ εἰσέλθει στὴν καινούργια πραγματικότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ μὲ τὴ μετάνοια καὶ τὴν πίστη σ' αὐτὸ τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα. Ἄς ἀναφέρουμε λοιπὸν τρεῖς βασικὲς θεολογικὲς διαστάσεις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ:

(α) Στὴ *χριστολογικὴ τῆς διάστασης*, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ ἐνσάρκωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς βασιλεὺς, ὁ ἴδιος ἐνσωματώνει τὴ βασιλεία καὶ τὴν καθιστᾶ παρούσα, καθὼς ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐκεῖ καὶ ἡ βασιλεία. Πολλὲς ἀναφορὲς τῆς ΚΔ καταδεικνύουν τὴ βασιλεία ὡς ἤδη παρούσα στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ (Λκ. 11,20· 17,21 κ.ἄ.). Στὶς παραβολὰς τῆς βασιλείας ὁ Χριστὸς ἀναδεικνύεται ὡς «μαργαρίτης» (πανάκριβο μαργαριτάρι) καὶ θησαυρός, ποὺ ὁ ἄνθρωπος πουλάει ὅ,τι ἔχει γιὰ νὰ τὸν ἀποκτήσει (βλ. Μτ. 13,44.45). Μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια, ὁ μέγας ἐρμηνευτὴς Ὁρι-

γένης γράφει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι «ἡ αὐτοβασιλεία», ὅπως ἡ «αὐτοζωή» καὶ «αὐτοαλήθεια».

(β) Στὴν *ἐκκλησιολογικὴ τῆς διάστασης*, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, καὶ κατ' ἐπέκτασιν μὲ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ τριαδολογικὴ κατανόηση τῆς βασιλείας προϋποθέτει καὶ τὴν παρουσία τοῦ Πνεύματος. Γι' αὐτὸ ὁ ἅγ. Γρηγόριος Νύσσης γράφει ὅτι «εἰ οὖν βασιλεὺς ὁ Πατήρ, βασιλεὺς ὁ Μονογενής, βασιλεία δὲ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον». Καθὼς ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει καὶ καθοδηγεῖται μὲ τὴ λειτουργία τοῦ Παρακλήτου, ἔτσι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ πραγματώνεται στὸν ἱστορικὸ βιωματικὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι στὴν οὐσία τῆς τὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία.

(γ) Τέλος, στὴ *μυστικὴ ἢ βιωματικὴ τῆς διάστασης*, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ κατανοεῖται ὡς παρούσα στὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ Χριστὸς κατοικεῖ ἐντὸς τῶν πιστῶν, «εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον», διὰ τοῦ Πνεύματος (Ἐφεσ. 3,16-17). Ὑπ' αὐτὸ τὸ πρῖσμα ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι κοινωνία ζωῆς ἀνάμεσά μας (Λκ. 17,21). Ὅμως, ἀναγκαία προϋπόθεση γιὰ τὴν ἔλευση τῆς βασιλείας «ἐντὸς ἡμῶν» παραμένει ἡ ἀποδοχὴ τῆς παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴ ζωὴ μας καὶ στὴν ἱστορία μας.

Σὲ ποιούς ἀπευθύνεται ἡ κατήχησις;

Ἄλεξάνδρου Καριώτογλου, Δρος Θ.

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ γιὰ ἓνα πολὺ σημαντικὸ ἐρώτημα. Καὶ γίνεται σήμερα σημαντικότερο ἀπὸ τὴ στιγμή ὅπου: 1) δὲν εἶναι λίγα τὰ περιστατικὰ ποὺ ἀποδεικνύουν, ὅτι τὸ τελευταῖο διάστημα προσῆλθε στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι γιὰ πολλὰ χρόνια ἔμεναν ἀβάπτιστοι στὶς χῶρες τους καὶ πολὺ πρόχειρα κατηχήθηκαν καὶ προσῆλθαν στὸ ἅγιο Βάπτισμα καὶ 2) ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν πιστῶν στὴν οὐσία παραμένει ἀκατήχητος καὶ συνδέει τὴν πίστη μὲ ἓνα πλῆθος ἀπὸ πεποιθήσεις, συνήθειες, ἔθιμα καὶ ἀγκυλώσεις ποὺ εἶναι σχεδὸν ἄχρηστα στοιχεῖα γιὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ.

Ἡ κατήχησις λοιπὸν σήμερα ἔχει δύο στόχους: 1) νὰ εἰσαγάγει τὸν ἀβάπτιστο στὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ καὶ 2) νὰ παράσχει στὸν ἤδη βαπτισμένο ἐφόδια γιὰ μιὰ σωστὴ πορεία στὴν πνευματικὴ του ζωὴ.

Ἄς δοῦμε ἀναλυτικότερα καὶ τὰ δύο αὐτὰ σκέλη.

1. Εἰσαγωγή

στὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ.

Ἀφορᾶ κυρίως σ' ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ βαπτιστοῦν καὶ εἶναι σὲ ἡλικία τέτοια, ὥστε νὰ κατανοοῦν τὶς ἀλήθειες τῆς πίστεως. Εἶναι ἐκείνοι ποὺ εἴτε ἔζησαν μέσα σὲ

ἓνα ἀθείστοιχὸ περιβάλλον, εἴτε ἦταν φορεῖς μιᾶς συγκεκριμένης θρησκευτικῆς πίστεως ἢ κοσμοθεωρίας, τὴν ὁποία θέλουν νὰ ἀπαρνηθοῦν καὶ νὰ ἐνδυθοῦν τὸν Χριστό. Εἶναι καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀνῆκαν σὲ ἓνα διαφορετικὸ χριστιανικὸ δόγμα ἢ ὁμολογία ποὺ γιὰ διαφόρους λόγους –τοὺς ὁποίους χρειάζεται νὰ ἐξετάσουμε– ἐπιθυμοῦν νὰ ἀφήσουν καὶ νὰ ὁμολογήσουν πίστη στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Τὸ ἐρώτημα ποὺ προκύπτει εἶναι τὸ γιὰτί ἐπιθυμοῦν κάτι τέτοιο. Σ' αὐτὸ πρέπει ὁ ἱερέας ἢ ὁ κατήχητὴς νὰ δώσει ἰδιαίτερη προσοχή. Ἔχουμε πρόσφατο τὸ παράδειγμα τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὶς χῶρες τῶν πρώην ἀθείστοιχῶν καθεστώτων, οἱ ὅποιοι μαζικὰ ζήτησαν νὰ βαπτισθοῦν καὶ αὐτὴ ἡ μαζικότητα δὲν ἦταν ὅ,τι καλύτερο γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Γιατί, ναὶ μὲν κατηχήθηκαν πρὶν νὰ προσέλθουν στὸ ἅγιο βάπτισμα, ὡστόσο τὸ ἐρώτημα εἶναι κατὰ πόσο ἔγινε αὐτὸ σὲ πολλοὺς βεβιασμένα καὶ γιὰ νὰ ἰκανοποιηθεῖ καὶ μόνο ἢ ἐπιθυμία τους νὰ ἀνήκουν στὴ χριστιανικὴ κοινότητα ἢ ἀκόμα νὰ ἰκανοποιηθεῖ ὁ ἀνάδοχος ὅτι βάπτισε κάποιον. Ἴσως δὲν ἔχουμε καταλάβει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἐπιζητεῖ νὰ προσθέσει στὸ Σῶμα τῆς ὁπαδοῦς, ἀλλὰ ἐνσυνείδητα μέλη ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ μετέλθουν τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ, δηλαδὴ νὰ ἀλλά-

ξουν τὸ ἦθος καὶ τὸν τρόπο ζωῆς τους.

Θὰ ἦταν χρήσιμο στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ δοῦμε τὶς ἔστω καὶ ψυχρὰ διατυπωμένες ἀπόψεις ἑνὸς σύγχρονου κοινωνιολόγου, οἱ ὁποῖες θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ἀντιληφθοῦμε καλύτερα τὸ θέμα τῆς μεταστροφῆς στὴν ἀληθινὴ πίστη. «Κατὰ τὴν κρίση μου, σημειώνει, ἕνας σημαντικὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Χριστιανισμὸς χρησίμευε ὡς κίνημα ἀνανέωσης μέσα στὴν (ρωμαϊκὴ) αὐτοκρατορία, ἦταν μὲ τὴν προσφορὰ ἑνὸς συνεποῦς πολιτισμοῦ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπογυμνωμένου ἀπὸ τὴν ἐθνικότητα. Ὅλοι ἦταν εὐπρόσδεκτοι χωρὶς τὴν ἀνάγκη νὰ ἀπαλλαγθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς δεσμούς. Ὅμως, γιὰ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο, μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἡ ἐθνικότητα ἔτεινε νὰ περιθωριοποιηθεῖ καθὼς προέκυψαν νέα, πῶς παγκοσμιοποιημένα, καὶ πραγματικὰ κοσμοπολίτικα, πρότυπα καὶ ἔθιμα. Ὁ Χριστιανισμὸς προέτρεψε, ἐπίσης, γιὰ ἀπελευθερωτικὲς κοινωνικὲς σχέσεις μεταξὺ τῶν φύλων καὶ μέσα στὴν οἰκογένεια καὶ ἀλλοίωσε ἐν πολλοῖς τὶς ταξικὲς διαφορὲς – κάτι περισσότερο ἀπὸ ρητορικὴ συμπεριλαμβανόταν ὅταν δοῦλοι καὶ εὐγενεῖς χαιρετοῦσαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ὡς ἐν Χριστῷ ἀδελφοί. Ἀλλά, ἴσως πάνω ἀπ' ὅλα, ὁ Χριστιανισμὸς ἔφερε μίαν νέα ἀντίληψη γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα σὲ ἕναν κόσμον ποὺ διαποτιζόταν μὲ ἰδιόμορφη σκληρότητα καὶ ἐντεταλμένη ἀγάπη τοῦ θανάτου»¹. Μπορεῖ σήμερα νὰ μὴν ὑφίσταται ἡ «ἐντεταλμένη ἀγάπη τοῦ θανάτου», δηλ. οἱ θηριομαχίες στὰ στάδια, ἀλλὰ εἶναι φανερὸς ὁ ἔντεχνος καὶ σκόπιμος ἐθισμὸς πολλῶν στὴ χρῆση μέσων ποὺ ἐπιφέρουν τὸν θάνατον (ναρκωτικὲς οὐσίες, φιλελευθεριότητα καὶ μοναξιά,

αὐτοκίνητο κ.λπ.). Κι ὅταν ἕνας ἄνθρωπος ἔχει φθάσει στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ πολλὰ φορὲς πιάνεται ἀπὸ τὴ θρησκευτικότητα ἢ ἀναγνωρίζει τὴ «νέα ἀντίληψη γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα» σὲ βαθμὸ ὥστε νὰ θέλει νὰ προσεγγίσει τὴν Ἐκκλησία. Ὅστος ἕνας ἱερέας ἢ κατήχητὴς πρέπει νὰ κάνει ἀργὰ καὶ σταθερὰ βήματα ὥστε νὰ εἰσαγάγει τὸν ἄνθρωπον αὐτὸ στὴν πνευματικὴ ζωὴ. Τὸ πέρασμα ἑνὸς κομποσχοινοῦ στὸν καρπὸ τοῦ δὲν λείει τίποτε.

Ἄς δοῦμε τὴ συμβουλὴ τῶν ἀσκητῶν. Κάποτε ρωτήθηκε ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης: «ἐπειδὴ ἀποκαλύφθηκαν κάποιον ὅτι εἶναι Μανιχαῖοι καὶ γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν κίνδυνον τῆς (διώξεως) πῆγαν σὲ ἄλλο μέρος γιὰ νὰ βαπτισθοῦν (ὀρθόδοξοι), χωρὶς προετοιμασία καὶ κατήχηση, πῶς εὐλογεῖς νὰ τὸ ἀντιμετωπίσω αὐτὸ τὸ ζήτημα;» Ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης ἀπαντᾷ μὲ διάκριση: «Ἀλήθεια, πῶς δὲν γνωρίζουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ βρίσκονται σ' αὐτὴ τὴν αἵρεση χρειάζονται πολὺ χρόνο προετοιμασίας, ἀκρόαση τοῦ θείου λόγου καὶ κατήχηση ἀπὸ ὀσίους ἱερεῖς γιὰ νὰ γίνουν δεκτοὶ στὴν Ἐκκλησία; Καὶ νὰ μὴ γίνουν ἄμεσα ἢ ἐπιπόλαια δεκτοί, οὔτε ἔτσι τυχαῖα· διότι πρόκειται γιὰ σοβαρὴ ὑπόθεση καὶ γιὰ φορικτὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἅγια ἐπιθυμία καὶ πόθος κατὰ Θεό, ἐκεῖ πρέπει νὰ θυμώμαστε αὐτὸ ποὺ λείει ὁ Δεσπότης μας Ἰησοῦς· «μὴ δώσετε τὰ Ἅγια στοὺς σκύλους» (Ματθ. 7,6) καὶ τὰ ὑπόλοιπα σχετικὰ ἅγια λόγια Του»².

Ἡ εἰσαγωγή, λοιπόν, στὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ εἶναι μιὰ ὑπόθεση ποὺ χρειάζεται πολὺ χρόνο καὶ προετοιμασία καὶ δὲν πρέπει νὰ γίνεται μὲ βεβιασμένες κινήσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς στιγμῆς.

Ἀπομένει νὰ δοῦμε τὸ δεύτερο σκέλος, ἕξ ἴσου σημαντικό, τῆς κατήχησης τῶν ἤδη βαπτισμένων. Ἡ Ἐκκλησία τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων δὲν ἀντιμετώπιζε ἕνα τέτοιο πρόβλημα, ἐπειδὴ οἱ προσερχόμενοι στὸ Ἅγιο Βάπτισμα κατηχοῦνταν ἐπαρκῶς καὶ προσέρχονταν

στὴν Ἐκκλησία ἐνσυνείδητα, ὅσο αὐτὸ εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατό. Σήμερα μὲ τὸν νηπιοβαπτισμὸ καὶ κάποιες παγιωμένες ἀντιλήψεις γιὰ τὸ τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ἀναγκαία ἡ «ἐπανακατήχηση» τῶν πιστῶν.

(Περὶ αὐτοῦ ὅμως στὸ ἐπόμενο)

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Rodney Stark, Ἡ ἐξάπλωση τοῦ Χριστιανισμοῦ, μτφρ. Μαρία Λουκᾶ, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθήνα 2005, σ. 322-323.
2. Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου κείμενα διακριτικὰ καὶ ἡσυχαστικά, τ. Γ', ἐκδ. Ἐτοιμασία, Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου, Καρέας 1997, σ. 469.

Ἄγαπητοὶ πατέρες,

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος στὴν πρώτη Συνεδρία της τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ὄρισε τὰ θέματα καὶ τοὺς Εἰσηγητὲς τῆς Τακτικῆς Συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 2010. Κεντρικὸ θέμα ὀρίσθηκε: «Ἡ σύγχρονη κρίση ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς», τὸ ὁποῖο θὰ ἀναπτυχθεῖ σὲ δύο ἐπιμέρους ἐνότητες. Ἡ πρώτη ἐνότητα θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ θεωρητικοῦ μέρους, μὲ τίτλο: «Τὰ αἴτια τῆς ποικιλόμορφης κρίσης» μὲ εισηγητὴ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλο, καὶ ἡ δεύτερη μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ πρακτικοῦ μέρους καὶ μὲ τίτλο: «Ἡ Ἐκκλησία ὡς ἐλπίδα καὶ ἐνότητα τῆς κοινωνίας καὶ ὡς νοσηματοδότηση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου», μὲ εισηγητὴ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιο.

Τὰ Μέλη τῆς Διαρχοῦς Ἱερᾶς Συνόδου συζήτησαν τὴν διαδικασία μὲ τὴν ὁποία θὰ γίνεῖ ἡ ἐπεξεργασία τῶν θεμάτων καὶ τὸ πῶς θὰ συζητηθοῦν στὴν Ἱεραρχία. Ἡ ἐτοιμασία τῶν Εἰσηγήσεων θὰ γίνεῖ συλλογικὰ ἀπὸ σχετικὲς Ἐπιτροπὲς καὶ ὄρισε Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἕξ Ἀρχιερέων ἀπὸ τοὺς Σεβασμιώτατους Μητροπολίτες Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεο, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειο καὶ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιο, γιὰ τὴν προετοιμασία.

Θέλουμε νὰ παρακαλέσουμε ὅσους ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους θὰ εἶχαν νὰ κάνουν κάποιες προτάσεις ἢ νὰ ἐκθέσουν κάποιες ιδέες σχετικὰ μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν ἀνακύψει καὶ τὶς ἐνέργειες ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν γιὰ νὰ συμβάλει ἀκόμα πιὸ οὐσιαστικὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία στὴν ὅσο τὸ δυνατόν καλύτερη ἀντιμετώπισή τους, νὰ τὶς στείλουν στὸ ἀμέσως προσεχὲς διάστημα στὴν διεύθυνση τοῦ «Ἐφημερίου», ὥστε νὰ προωθηθοῦν ἐγκαίρως στὶς Ἐπιτροπὲς ποὺ προαναφέρθηκαν.

Ἀπὸ τὴ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Ἡ εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ

Πρωτ. Ἀντωνίου Πινακούλα,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Χαλανδρίου, Ἰ. Ἀρχ. Ἀθηνῶν

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Ἡ θέση τῆς Κυριακῆς
στο ἐκκλησιαστικὸ ἔτος
καὶ σύνδεση μὲ τὰ προηγούμενα
2. Περίληψη τῆς περικοπῆς
καὶ ἀναγγελία τοῦ θέματος

1. Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, σήμερα ὀλοκληρώνουμε τὶς γιορτὲς γιὰ τὸν Σταυρό. Τὴν προηγούμενη Κυριακὴ ἀκούσαμε πῶς τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ ἐνεργεῖται ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς ἀκούσαμε γιὰ τὴ σταύρωση τοῦ Χριστοῦ ποὺ ἔγινε ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου. Σήμερα ἀκούσαμε γιὰ τὸ πῶς ἐνεργεῖται τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ στὸν καθένα μας.

2. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν διαβάστηκε τὸ Εὐαγγέλιον, μπροστὰ μας ἐμφανίστηκε μία εἰκόνα ἢ μᾶλλον μία κινηματογραφικὴ σκηνή. Ἐνας σκύβει, σηκώνει ἀπὸ κάτω κάτι δικό του, τὸ παίρνει στὸν ὦμον του καὶ ἀκολουθεῖ κάποιον ποὺ προπορεύεται. Ὅπως ὁ Χριστός, μὲ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μιλάει γιὰ τὸν Σταυρὸ μὲ εἰκόνες. Γράφει στοὺς Κορινθίους ὅτι ὅταν τοὺς κήρυξε δὲν χρησιμοποίησε «σοφίες» ἀλλὰ προτίμησε νὰ τοὺς φανερώσει τὸν Χριστὸ καὶ μάλιστα σταυρωμένο. Χρησιμοποιεῖ τὸ ρῆμα «εἰδέναι», ἓνα ρῆμα ποὺ ἀντικαθιστᾶ στὴν ἀρχαία γλῶσσα πολλὰς

φορὰς τὸ ρῆμα «ὄρω», τὸ ὁποῖο σημαίνει βλέπω. Καὶ στοὺς Γαλάτες γράφει ὅτι ὁ Χριστὸς ζωγραφίστηκε μπροστὰ στὰ μάτια τοὺς σταυρωμένους. Γιατί ὁ Χριστὸς μᾶς μιλάει γιὰ τὸν Σταυρὸ μὲ εἰκόνες; Γιατί τὸ ἴδιον κάνει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος; Γιατί ὑψώνουμε τὸν Σταυρὸ στὴ μέση του ναοῦ, τὸν βλέπουμε καὶ τὸν προσκυνοῦμε;

Β. ΕΞΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Ἡ διαφορὰ τῆς εἰκόνας
ἀπὸ τὰ λόγια καὶ τὰ βιβλία
2. Ἡ εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ
3. Γέφυρα πρὸς τὸ τρίτο μέρος

1. Ἡ εἰκόνα διαφέρει ἀπὸ τὰ λόγια στὸ ὅτι τὰ λόγια ἀκούγονται καὶ στὴ συνέχεια παύουν νὰ ὑπάρχουν καὶ ξεχνιοῦνται, ἐνῶ ἐκεῖνη μένει καὶ βρίσκεται μπροστὰ στὰ μάτια μας. Διαφέρει ἐπίσης ἀπὸ τὰ γραπτὰ. Ἐδῶ ἡ διαφορὰ εἶναι ἄλλης τάξεως. Ἐνῶ τὰ λόγια ἀκούγονται καὶ φεύγουν, τὰ γραπτὰ μένουν καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ τὰ διαβάξει κανεὶς πάλι καὶ πάλι. Ἀλλὰ κάθε γραπτὸ ἀρχίζει καὶ τελειώνει. Τὴ μία λέξη ἀκολουθεῖ ἄλλη, τὴ μία φράση συνεχίζει ἄλλη φράση καὶ τὴ μία σελίδα ἢ ἐπόμενη. Τὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου προχωρεῖ καὶ κάποια στιγμή τελειώνει γιὰ νὰ τὸ διαδεχθεῖ ἄλλο βιβλίον. Τὸ γραπτὸ, ἀπὸ

τή στιγμή που τὸ παίρνουμε στὰ χέρια μας καὶ ἀρχίζουμε νὰ τὸ διαβάζουμε, γίνεται παρελθόν. Ὅταν τὸ τελειώσουμε, κάποιον ἄλλο θὰ ἀρχίσουμε νὰ διαβάζουμε, γιὰ νὰ γίνει καὶ ἐκεῖνο μὲ τὴ σειρά του παρελθόν. Ἀντίθετα, ἡ εἰκόνα συνυπάρχει μ' ἐμᾶς. Βρίσκεται συνέχεια μαζί μας, δίπλα μας ἢ ἀπέναντί μας, στὸν ἴδιο πάντα χώρο. Μπορεῖ διαρκῶς νὰ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅ,τι εἰκονίζει, νὰ μᾶς καλεῖ σὲ κάτι, νὰ συμμετέχει στὰ συμβαίνοντα στὸν χώρο μας καὶ νὰ συντροφεύει κάθε μας κίνηση.

2. Καταλαβαίνουμε τώρα γιατί ὁ Χριστὸς μᾶς μιλάει γιὰ τὸ σταυρὸ μὲ εἰκόνες. Μόνο μὲ τὴν εἰκόνα του ὁ Σταυρὸς εἶναι δυνατὸν νὰ βρισκεται συνεχῶς κοντὰ μας στὸν ἴδιο χώρο. Ἡ εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ εἶναι ἀξεχώριστη ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ. Ὅποιος τὴ βλέπει, βλέπει τὸν ἴδιο τὸν Χριστό. Τὸ πρόσωπο τοῦ σταυρωμένου Χριστοῦ εἶναι γιὰ μᾶς πολῦτιμο, φοβερὸ καὶ ἀγαπημένο. Καὶ εἶναι πολῦτιμο ἐπειδὴ εἶναι ὁ Θεὸς ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος καὶ σταυρώθηκε σηκώνοντας τὶς δικές μας εὐθύνες ἀπέναντι στὸν Πατέρα μας καὶ στοὺς ἀδελφούς μας. Εἶναι φοβερὸ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας τοὺς δαίμονες ποὺ πάνω στὸ Σταυρὸ ἔχασαν τὴ δύναμή τους καὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα του παθαίνουν τὸ ἴδιο, ὅταν ἐμεῖς τὴν κρατᾶμε ἐναντίον τους. Εἶναι ἐπίσης ἀγαπημένο ἐπειδὴ, ἔχοντας συνείδηση τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀπευθυνόμαστε στὸ Θεὸ μὲ παρηγορία, ὅπως ἀπευθύνονται τὰ παιδιά στοὺς γονεῖς τους ἔχοντας πεποίθησι καὶ σιγουριά στὴν ἀγάπη τους. Ὅταν προσεγγίζουμε τὸν Σταυρὸ, προσεγγίζουμε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ ἔνδυμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁ τό-

πος ὅπου σκηνώνει ἡ δόξα τοῦ Ὑψίστου. Ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σύρος, «ὅποτε ἀτενίζουμε μὲ σταθερὰ αἰσθήματα καὶ κατάνυξη τὸν Σταυρὸ, συγκεντρώνεται μέσα μας ἡ μνήμη ὅλης τῆς οἰκονομίας τοῦ Σωτῆρα, καὶ φανερόνεται στὸν ἐσωτερικὸ ὀφθαλμὸ».

3. Εἶναι ἀλήθεια πὼς οἱ χριστιανοὶ ἔβλεπαν στὸν Σταυρὸ πάντοτε ὄχι μόνο μία διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἀλλὰ περισσότερο τὴν εἰκόνα του, τὸ σχῆμα του. Οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἀκοῦνε γιὰ τὸ Σταυρὸ, τὸ μυαλὸ τους πηγαίνει κατευθεῖαν στὸ σχῆμα του. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἔκφραση «κάνω τὸν σταυρὸ μου» σημαίνει σταυρώνω τὸ σῶμα μου μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ, τὸν σχηματίζω ἐπάνω μου. Ὅταν βλέπουμε τοὺς ἀνθρώπους νὰ κάνουν τὸν σταυρὸ τους, χωρὶς ἄλλη σκέψη γνωρίζουμε ὅτι ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἐπικαλοῦνται τὸν Θεό. Κάνουν τὴν προσευχή τους μὲ τὸν πιὸ ἔντονο τρόπο. Τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία γίνονται μὲ τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ. Ἀπὸ τὴν ἀπλούστερη κίνηση εὐλογίας μέχρι τὸν καθαγιασμὸ τῶν τιμίων δώρων. Καὶ αὐτὸ ἐπειδὴ στὸν σταυρὸ, ὅπως μᾶς διδάσκουν οἱ Πατέρες μας, ὑπάρχει ὅ,τι ἔκανε ὁ Θεὸς γιὰ ἐμᾶς. Οἱ χριστιανοὶ ὅμως ἀντιμετώπισαν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας τους, ἓνα μεγάλο πρόβλημα. Τὸ νὰ χωρίζεται ὁ Σταυρὸς, ἡ εἰκόνα, τὸ σχῆμα του, ἀπὸ τὸν σταυρωμένο πάνω του.

Γ. ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

1. Ἡ εἰκόνα σήμερα

2. Ἡ εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ καὶ ἐμεῖς

1. Ἐμεῖς σήμερα καταλαβαίνουμε καλύτερα ἀπὸ τοὺς παλαιότερους τί ση-

μαίνει ό χωρισμός μίας εικόνας από αυτό που εικονίζει. Στόν πολιτισμό μας, περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, κυριαρχεί ή εικόνα. Δέν όνομάστηκε τυχαία ή κοινωνία μας «κοινωνία του θεάματος». Τό θέαμα κυριαρχεί και κυριαρχεί απόλυτα. Μέσα στό σπίτι μας ή τηλεόραση δείχνει συνεχώς εικόνες και κάθε βράδυ στις έννια μās μεταφέρει στα πέρατα του κόσμου για να πληροφορηθούμε τά γεγονότα τής ήμέρας. “Όταν βγαίνουμε από τό σπίτι μας, βλέπουμε τους τοίχους και τους δρόμους γεμάτα εικόνες. “Όταν ανοίγουμε τήν έφημερίδα μας, συμβαίνει τό ίδιο. Σήμερα περισσότερο από ό,τιδήποτε άλλο βλέπουμε παρά μελετούμε ή σκεπτόμαστε.

“Η όλοκληρωτική επικράτηση του θεάματος σέ κάθε πτυχή τής ζωής μας επέφερε μία νέα πραγματικότητα στή σχέση μας με τά πράγματα. Είμαι τόσο πληθωρικό, που μās έχει μπουχτίσει, και μās έχει ξεκόψει από τά ίδια τά πράγματα. Τό θέαμα έγινε αυτόνομο και ξεχώρισε από αυτό που δείχνει, λειτουργεί από μόνο του. “Όταν παραδείγματος χάριν βλέπουμε στήν τηλεόραση τις ειδήσεις στις έννια, και βλέπουμε σκοτωμούς που έγιναν σέ κάποιο σημείο του πλανήτη μας, πόσο αλήθεια αυτό μās συγκινεί και μās συνεπαίρνει; Φοβάμαι ότι αυτό συμβαίνει πολύ λίγο. Περισσότερο βλέπουμε αδιάφορα μία σκηνή μέσα σέ τόσες άλλες που δείχνει τό δελτίο που παρακολουθούμε. Θυμόμαστε όλοι τήν φωτογραφία που δείχνει ένα παιδί που πεθαίνει κάπου στήν Άφρική και ένα μεγάλο άρπακτικό πουλι περιμένει να τό κατασπαράξει. “Ο φωτογράφος τράβηξε τή φωτογραφία για να μās τή δείξει, αλλά δέν πήγε να

διώξει τό άρπακτικό και να γλυτώσει τό παιδί. “Ηξερε ότι έμεις ενδιαφερόμαστε για τό θέαμα, αλλά όχι για τό παιδί που πέθαινε. “Η φωτογραφία του έχει τεράστια αξία και προφανώς πουλήθηκε πανάκριβα για να μεταδοθεί σ’ έμās. “Εμεις ενδιαφερόμαστε για τό θέαμα, αλλά τό παιδί τί απέγινε; Φαίνεται πως όταν συμβαίνει ό διαχωρισμός εικόνας και πρωτοτύπου, θεάματος και πράγματος, κάτι καταστρέφεται μέσα μας. Και αυτό που καταστρέφεται είναι ή δυνατότητα ν’ αλλάξουμε τά πράγματα με τις δικές μας ενέργειες. Δέν μπορούνε να κάνουμε αυτό που έχουμε υποχρέωση να κάνουμε σύμφωνα με τις έντολές του Θεού. Αυτό στό όποιο μās καλεϊ ό,τι μās ένώνει με τους άλλους ανθρώπους. Αυτό για να γίνει άπαιτεί τήν σταθερότητα των αισθημάτων μας, όπως μās είπε ό Άββās Ίσαάκ πριν. Και αυτή ή σταθερότητα καταστρέφεται από τή συνεχή αλλαγή των εικόνων που μās κατακλύζουν και μās έχουν χωρίσει από τά πράγματα.

2. Άλλά γιατί να προστρέχουμε στή σύγχρονη πραγματικότητα όταν έμεις οι χριστιανοί βιώνουμε από μέσα, στήν καρδιά τής πίστης μας, τά ίδια; Άγαπητοί άδελφοί, έμεις ξεχωρίζουμε τό Σταυρό του Χριστού από τον ίδιο τον Χριστό. Βλέπουμε τον Σταυρό σαν ένα σύμβολο που θυμίζει τον Χριστό, αλλά δέν βλέπουμε εκεί τον ίδιο τον Χριστό παρόντα. Δέν άγγίζουμε τό σώμα του Χριστού, αλλά άγγίζουμε κάτι που έχει δύναμη, που εάν τό άγγίξουμε θα μās κάνει καλό και θα μās βοηθήσει στα προβλήματά μας. Με τον τρόπο αυτό όμως ξεχωρίζουμε τήν εικόνα από αυτό που δείχνει. “Ο Σταυρός είναι ό τρόπος

ἐπικοινωνίας τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἀνθρώπου καὶ τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν Θεό. Εἶναι ἀξεχώριστος ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅπου βρίσκεται αὐτὸς βρίσκεται ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ὁ Χριστὸς κατοικεῖ στὸ Σταυρὸ του καὶ σ' αὐτὸν ἐκφράζεται καὶ εἶναι παροῦσα ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ, ἐκείνη ποὺ δημιούργησε τὸν κόσμον καὶ συνεχίζει νὰ τὸν καθοδηγεῖ ἀδιάλειπτα. Ἡ τακτικὴ μας νὰ ξεχωρίζουμε τὸν Σταυρὸ ἀπὸ τὸν Χριστὸ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ χάνουμε τὴ δυνατότητά μας νὰ σηκώνουμε τὸ Σταυρὸ μας. Νὰ μὴν μπορούμε δηλαδὴ νὰ κάνουμε ὅ,τι θέλει ὁ Θεὸς ἀπὸ ἐμᾶς. Ἕνας Σταυρὸς ἄδειος ἀπὸ τὸ περιεχόμενό του δὲν μᾶς βοηθάει στὸ νὰ γίνουμε παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀδελφία τοῦ Χριστοῦ.

Πῶς μπορούμε νὰ γλυτώσουμε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ; Ἕνας τρόπος ὑπάρχει. Ὅταν προσκυνοῦμε τὸν Σταυρὸ, νὰ μὴν τὸν ξεχωρίζουμε ἀπὸ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ. Νὰ βλέπουμε στὴν εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ ὅ,τι αὐτὴ ἀποκαλύπτει καὶ νὰ μὴν κάνουμε τὸν ἴδιο τὸ Σταυρὸ μέσο συγκάλυψης τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς ἐπικοινωνεῖ μαζί μας.

Δ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. Περίληψη τῶν προηγουμένων
2. Προτροπή

1. Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀναφερθήκαμε στὴν ἀρχὴ στὸν Ἀπόστολο Παῦλο ποὺ

μιλοῦσε στοὺς Γαλάτες ζωγραφίζοντας τὸν Χριστό. Ἀργότερα τοὺς ἔγραφε: «ἼΩ ἀνόητοι Γαλάτες, ποιὸς σᾶς μάτιασε καὶ δὲν πιστεύετε στὴν ἀλήθεια, σεῖς, ποὺ μπροστὰ στὰ μάτια σας ζωγράφισα μὲ τὸ κήρυγμά μου τόσο ζωντανὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ σταυρωμένο;». Οἱ Γαλάτες, παρότι ἔβλεπαν τὴν εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ, δὲν πίστευαν στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, παρότι ἀπολάμβαναν τὴ χάρι του, ἀναζητοῦσαν δύναμη στὶς ἀνθρώπινες προσπάθειες γιὰ τήρηση τοῦ Νόμου. Ὁ Ἀπόστολος ἐρμηνεύει αὐτὴ τὴν τακτικὴ τους ὡς ἀποτέλεσμα «βασκανίας», ματιάζματος κάποιων πλανημένων ἀνθρώπων. Ἡ λανθασμένη διδασκαλία ἄδειαζε τὸ Σταυρὸ ἀπὸ τὸ περιεχόμενό του, ποὺ εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον. Ὅποιος ξεχωρίζει τὴν εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ ἀπὸ τὸν σταυρωμένο, χάνει ἀπὸ μπροστὰ του τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Ταυτόχρονα ἀποδυναμώνεται μέσα του γιὰ νὰ ἐνεργήσει ὅ,τι εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ τὸ κάνει δικό του καί, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος, «βασκαίνεται», ζαλίζεται καὶ συγχέει αὐτὰ ποὺ ὀδηγοῦν στὸ Θεὸ μὲ ἐκεῖνα ποὺ τὸν ἀντικαθιστοῦν.

2. Σήμερα, ποὺ ἀξιωθήκαμε νὰ γιορτάσουμε πάλι τὴ σταύρωση τοῦ Χριστοῦ, ἂς εἴμαστε προσεκτικοί, γιὰ νὰ κρατᾶμε μέσα μας ζωντανὴ τὴν εἰκόνα τοῦ Σταυροῦ, χωρὶς νὰ τὴν ξεχωρίζουμε ποτὲ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ἀμήν.

Ἡ Ἱεραποστολὴ Νέα Ζωὴ*

(Μία ἀκόμη νέα Αἴρεση στὴν Ἑλλάδα)

Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργόπουλου
Λέκτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΝΕΑ ΖΩΗ (New Life Mission) εἶναι μία νεοφανῆς αἴρεση ποὺ δημιουργήθηκε στὴ Νότια Κορέα ἀπὸ τὸν Paul C. Jong, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ ἰδρυτὴς της αὐτονομήθηκε ἀπὸ τὸν χῶρο τῶν Προτεσταντικῶν Ἱεραποστολῶν τῆς Ἰαπωνίας μετὰ τὸν ὁποῖο εἶχε συσχετιστεῖ.

Παρουσιάζεται ὡς ἀδογματιστὴ χριστιανικὴ κίνησις, μετὰ ἐπίσημη ἔδρα στὴν Σεούλ τῆς Νότιας Κορέας καὶ μετὰ παρακλάδια σὲ διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου, ποὺ ὡς σκοπὸ ἔχει νὰ κηρύξει τὸ ἀληθινὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἀναγέννησης ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος. Ἐνας μικρὸς πυρήνας τῆς ἐν λόγω αἵρέσεως δραστηριοποιεῖται καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἐν λόγω νεοφανοῦς αἵρέσεως εἶναι ἡ ἐχθρικὴ τοποθέτησή της ἀπέναντι σὲ ὅλες τὶς ἄλλες χριστιανικὲς ὁμολογίες. Διαβάζουμε σχετικὰ σὲ ἑλληνικὸ ἔντυπο τῆς αἵρέσεως: «Ὁ Χριστιανισμὸς σήμερα ἔχει ὑποβιβαστεῖ σὲ μία κοσμικὴ θρησκεία τοῦ Δόγματος τῆς Δικαίωσης καὶ τοῦ Δόγματος τοῦ Ἁγιασμοῦ. Αὐτὴ ἡ θρη-

σκεία εἶναι ὅπως ἡ “μεγάλὴ πόρνη” στὴ Βίβλο».

Ἡ ἐχθρικὴ στάσις τῆς ἐν λόγω κινήσεως ἀπέναντι σὲ ἄλλες προτεσταντικὲς αἰρετικὲς ὁμολογίες σχετίζεται μετὰ τὴν περιεργὴ, κακόδοξη καὶ ριζικῶς διαφορετικὴ κατανόησις τῆς δικαίωσης τοῦ ἀμαρτωλοῦ ποὺ διδάσκει ἡ ἐν λόγω αἴρεσις καὶ ἀποτελεῖ τὸ κέντρο τῶν πλανῶν της, μετὰ τὶς ἀντιλήψεις περὶ δικαιοσύνης τῶν ἄλλων προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν.

Μαζὶ μετὰ τὶς συνήθειες προτεσταντικὲς κακοδοξίες βασικὸ δόγμα τῆς αἵρέσεως Ἱεραποστολὴ Νέα Ζωὴ (New Life Mission) ἀποτελεῖ ἡ ἀντίληψίς της, ὅτι ὁ Σταυρικὸς θάνατος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Ἀνάστασίς του δὲν ἐπαρκεῖ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τί σώζει τὸν ἄνθρωπο; Κατὰ τὴν αἴρεσις ἡ ἀναγέννησις ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος. Σὲ τί συνίσταται αὐτὴ ἡ ἀναγέννησις; Ἡ Ἱεραποστολὴ Νέα Ζωὴ ἀπαντᾷ στὴ τεράστια σημασία ποὺ εἶχε ἡ βάπτισις τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ τὴν κίνησις τὸ “ὕδωρ” στὴ Βίβλο ταυτίζεται μετὰ τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ.

* Γιὰ τὴ σύνταξις τοῦ παρόντος ἄρθρου βασιστήκαμε στὰ κάτωθι ἔργα τοῦ ἰδρυτῆ τῆς ὁργανώσεως Paul C. Jong: α) Ὁ Κύριός μας ποὺ γίνεται ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ (1), 2002. β) Ἐχεις ἀναγεννηθῆ πραγματικὰ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος; 2002.

Ἡ Βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ, λέγει ἡ αἵρεση, ἀφαίρεσε τὶς ἁμαρτίες τῆς ἀνθρωπότη-
τας. Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἦταν ἀπό-
γονος τοῦ Ἰακώβου καὶ ἀντιπρόσωπος
ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ Πρόδρομος κατὰ τὴ στιγμή τῆς Βά-
πτισμα τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν
ἀνθρώπων, σὲ ἀντιστοιχία μὲ τελετουρ-
γικὴς πρακτικὴς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης
(π.χ. Ἰακώβου τοῦ Τραγοῦ. Λευιτ
16, 20-28) τοῦ μεταβίβασε κατὰ τὴ βά-
πτισμα τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων, τὶς
ὁποῖες πλήρωσε ὁ Χριστὸς στὸ Σταυρό.
Γι' αὐτὸ τὸ βᾶρος τῆς σωτηρίας δὲν
ἔγκειται στὸ σταυρό, ἀλλὰ στὴ βάπτισμα.
Κατὰ τὶς ἀντιλήψεις τῆς αἵρέσεως, ὅποι-
ος δὲν πιστεύει στὸ βάπτισμα τοῦ Χρι-
στοῦ, ὅπως αὐτὴ τὸ κατανοεῖ, θὰ κατα-
στραφεῖ. Ὅλες οἱ ἄλλες «ἐκκλησίες»
δὲν κηρύττουν ὀρθῶς καὶ πλήρως τὸ
Εὐαγγέλιον γιατί δὲν διδάσκουν τὴ σω-
τηριώδη σημασία τοῦ βαπτίσματος τοῦ
Χριστοῦ, ἐνῶ εἶναι ἀδιάφορο τὸ πόσο
καλὰ ἀποδέχονται τὸ Χριστό.

Κατὰ τὸν ἰδρυτὴ τῆς ἐν λόγῳ αἵρέσε-
ως, ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία παγιδεύθη-
κε ἀπὸ τὸ διάβολο, τροποποίησε τὸ ἀρ-

χικὸ Εὐαγγέλιο, καθὼς ἀφαίρεσαν ἀπὸ
τὴ διδασκαλία τὸ «εὐαγγέλιο τοῦ ὕδα-
τος καὶ τοῦ αἵματος» ποὺ σήμερα κη-
ρύττει ἡ ὀργάνωσή του. Κατὰ τὴν αἵρε-
ση μετὰ τὸ διάταγμα τῶν Μεδιολάνων
ἀρχίζουν οἱ «σκοτεινοὶ αἰῶνες τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ».

Μία ἀκόμη περίεργη καὶ κακόδοξη
ἀντίληψη τῆς αἵρέσεως «Ἱεραποστολὴ
Νέα Ζωή» εἶναι οἱ ἀντιλήψεις τῆς περὶ
ἁμαρτίας. Κατὰ τὴν αἵρεση, μετὰ τὴν
πίστη καὶ τὴν ἀναγέννηση ποὺ ἐπιτυγ-
χάνεται ὀρθῶς μόνο ἀπ' αὐτὴν, ἀφοῦ οἱ
ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων μεταβιβάστη-
καν στὸν Ἰησοῦ, κανένας δὲν εἶναι
ἁμαρτωλός, ἀλλὰ δίκαιος. Κάθε θεώρη-
ση τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ βάπτισμα ὡς
ἁμαρτωλοῦ, κατὰ τὴν αἵρεση εἶναι
«προσβολὴ πρὸς τὸ Θεό».

Τὸ δικό μας τελικὸ σχόλιο θὰ εἶναι μί-
α μόνο ἐπισήμανση. Καὶ ἡ ἐν λόγῳ αἵρεση,
ὅπως ἀκριβῶς ὅλες οἱ αἵρέσεις, προσπα-
θεῖ νὰ ἀκυρώσει τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χρι-
στοῦ, ἀντικαθιστώντας το μὲ ἐντάλματα
καὶ διδασκαλίες ἀνθρώπων. Καὶ τὸ πιὸ
τραγικὸ, ἡ προσπάθεια αὐτὴ γίνεται πά-
ντα στὸ ὄνομα δῆθεν τῆς ἀλήθειας.

ἘΑρά γε γινώσκωμεν ἃ ἀναγινώσκωμεν;

Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ,
Ἐφημ. Ἱ.Ν. Παμ. Ταξιαρχῶν Σχηματαρίου, Ἱ.Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

ΟΛΟΙ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ τὴν ἱστορία ἐκεῖνη κατὰ τὴν ὁποία ὁ διάκονος Φίλιππος συναντήθηκε μὲ τὸν Αἰθίοπα πού προσπαθοῦσε μόνος του νὰ διαβάσει τὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ συγκεκριμένα τὸν προφήτη Ἡσαΐα. Ὁ Φίλιππος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ζηλωτὴ ἐνδιαφερόμενο ἔθνικὸ τὸ κρίσιμο ἐρώτημα: «ἘΑρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;» (Πράξ. 8: 30). Καὶ αὐτὸς ἀπάντησε μὲ ἐρώτηση: «Πῶς θὰ μπορούσα ἂν δὲν μὲ ὀδηγήσει κάποιος;» Μέχρις ἐδῶ καλὰ καὶ εὐλόγα. Οἱ ἐνοχλητικοὶ προβληματισμοὶ ἀρχίζουν ὅταν θελήσουμε νὰ φιλοσοφήσουμε γιὰ λίγο πάνω στὸ ἀποστολικὸ ἐρώτημα.

Εἶναι ἀπολύτως φυσικὸ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ νὰ ἀπευθύνεται σὲ ἕναν «ἔξω», θύραθεν. Καταντᾷ ὅμως τραγικὸ ὅταν ἀποδέκτης του εἶναι κάποιος πού ἔχει γίνει ἤδη μέλος τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ ἐκεῖνος στὸν ὁποῖο ὁ Θεός, διὰ τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Χρίσματος, ἔχει ἐμπιστευθῆ «τὰ ἄδηλα καὶ κρύφια τῆς σοφίας Του».

Μερικὲς φορές ἀναλογίζομαι: ἂν τὴν ὥρα πού τελοῦμε κάποια ἀκολουθία ἐμφανιζόταν μπροστά μας ὁ Χριστός, ἢ ἔστω κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους ἢ τοὺς πατέρες, καὶ μᾶς ὑπέβαλλε αὐτὴ τὴ σύντομη ἐρώτηση, τί θὰ ἀπαντούσαμε; Καὶ ἂν κατόπιν στρεφόταν πρὸς τὸν φάλτη μας καὶ ἐπανελάμβανε τὸ ἐρώτημα ποιά ἀπάντηση θὰ ἔπαιρνε;

Ἄς μὴν ἀκουστοῦν, παρακαλῶ θερμά, τὰ συνήθη ἐπιχειρήματα ὅτι σημασία ἔχει ἢ βίωση καὶ ὄχι ἢ διανοητικὴ κατανόηση. Εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσει αὐτὴ ἢ ἀνούσια (ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνη) σκιαμαχία μεταξὺ νοήσεως καὶ βιώματος. Τὸ ρῆμα πού ἐπέλεξε ὁ Λουκᾶς εἶναι σαφές: «γινώσκω». Διότι, ὅταν ὁ διψασμένος γιὰ ἀλήθεια ζήτησε καθοδήγηση, ἢ ἀνταπόκριση ἤλθε μὲ τὴ μορφή τοῦ λόγου: πληροφόρηση, κατανόηση, ἐρμηνεία. Πάνω σὲ αὐτὰ θὰ οἰκοδομηθεῖ τὸ βίωμα. Τὸ ἀντίστροφο εἶναι καὶ αὐτὸ ἐφικτό, μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὅταν ἢ γνώση καὶ ἢ κατανόηση ἐλλείπουν γιὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεως τοῦ πιστοῦ.

Στὸ περίφημο ἔργο του «Ἐρμηνευτικὴ ἐπιστάσια ἐπὶ τῆς Θείας Λειτουργίας» ὁ ἀείμνηστος π. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος γράφει ὅτι ὁ ἀναγνώστης παραλαμβάνει εὐλαβῶς ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἱερέα τὸν Ἀπόστολο καὶ ἐπανερχόμενος στὴ θέση του ἀναμένει τὸ Πρόσχωμεν. «Ἀναμένει δηλαδὴ τὸ παράγγελμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιβάλλῃ τὴν σιωπὴν· θὰ προσηλώσῃ τὸν νοῦν τοῦ Ἐκκλησιάσματος· θὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὰ μέλλοντα ν' ἀναγνωσθῶσι καὶ θὰ προετοιμάσῃ τὸν λαὸν καὶ τοὺς χοροὺς τῶν ψαλτῶν εἰς τὸ νὰ ψάλουν μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὸ προκείμενον τοῦ ἀναγνωσθησομένου ἱεροῦ κειμένου» (Β' ἐκδ.,

2005, σ. 297). Περιγράφει, με άλλα λόγια, την συντονισμένη προσπάθεια κλήρου και λαού να ένωτισθούν τὰ νοήματα. Καί στο βαθμό που θὰ συντελεσθεῖ αὐτό, τότε θὰ ἀρχίσει ἡ ὑπόλοιπη ἀπαραίτητη θεολογική καὶ πνευματική διεργασία: μύηση στὰ σύμβολα, ἐρμηνεία τοῦ βάθους τῶν λέξεων, βίωση τῶν ἀληθειῶν κ.ο.κ.

Μάλιστα ὁ ζηλωτὴς ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου συμπληρωματικὰ καταθέτει: «Ἐκ μαρτυριῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἐμφαίνεται ὅτι τὸ πρόσχωμεν ἐπανελαμβάνετο πολλάκις, ἐπιστομιζομένων δι' αὐτοῦ πάντων. Καὶ τοῦτο διότι τὰ ἀντίφωνα, ἐπειδὴ ἐψάλλοντο ὑπὸ ὀλοκλήρου τοῦ ἐκκλησιάσματος, ἐδημιούργουν ἀταξίαν ἢ θόρυβόν τινα!» Ἐπρόκειτο γιὰ ἐποχές ὅπου οἱ λέξεις τῆς λατρείας διατηροῦσαν τὴ σημασία τους καὶ τὴ λειτουργικότητά τους... Περιττὸ νὰ ἀναφέρω πάντως πῶς ὁ π. Γερβάσιος ἐπιδοκιμάζει τὴν συμφωνομαδίαν (σ. 255-256).

Στὴ συνέχεια «ὁ ἀναγνώστης ἐστρέφεται πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἡσύχως, εὐκρινῶς ἅμα δὲ καὶ ἀποδοτικῶς, ἀνεγίνωσκε τὰ ἅγια Λόγια τοῦ Ἀποστόλου» (σ. 298). Εἶναι φανερὸ ὅτι ὁ π. Γερβάσιος περιγράφει πῶς θὰ ὄφειλαν νὰ εἶναι τὰ πράγματα. Στὴν πράξη, ὅπως παρατηρεῖ, «ἐκτὸς τῶν ξένων παρεμβολῶν μεταξὺ τοῦ Τρισαγίου ὕμνου καὶ τῶν ἀναγνωσμάτων (φῆμαι, πολυχρονισμοὶ κ.λπ.), ἐκτὸς τῆς ἐκνευριστικῆς παρατάσεως εἰς μουσικοὺς φθόγγους πάσης νοσοτροπίας τοῦ τελευταίου τρισαγίου, προσετέθη... καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ θυμιάματος ἀπὸ τὴν πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου θέσιν αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος θέσιν ἀλλὰ τότε διασπᾶται ἡ προσοχὴ τοῦ

ἐκκλησιάσματος!» (ὁ.π.). Αὐτὸ πρακτικὰ σημαίνει Ἀλληλουϊάριο.

Καὶ νὰ ἦταν μόνο αὐτό! «Ὁ περίτεχνος καὶ ἐξεζητημένος τρόπος τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἢ τοῦ Ἀποστόλου καταντᾶ πολλάκις εἰς τὴν κακοποίησιν τοῦ νοήματος. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ψαλμάτων, ἀλλὰ περὶ ἀναγνωσμάτων καὶ ἐπομένως ἡ ὄλη προσοχὴ πρέπει νὰ ἀποδίδεται εἰς τὴν σαφῆ καὶ εὐκρινῆ ἀνάγνωσιν, ὥστε νὰ γίνῃ κατανοητὴ ἢ ἀναγινωσκομένη περικοπῆ» (ὁ.π., σ. 305). Σὰν νὰ ἔχει στηθεῖ μία συνωμοσία ποὺ μετέρχεται κάθε τρόπο ὥστε πάση θυσίᾳ νὰ μὴ γίνουν ἀκουστὰ καὶ κατανοητὰ τὰ λόγια!

Τὴν ἀπεξάρθρωση τῶν ἀποστολικῶν νοημάτων διὰ τῆς σχοινοτενοῦς ψαλμωδῆσεως ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κοζάνης Διονύσιος παρομοίαζε μὲ φωνῆς μανάβη! Ἄς μοῦ συγχωρηθεῖ τὸ ἀπερίφραστο, ἀλλὰ θεωρῶ πῶς ἡ σημερινὴ φωνητικὴ μεταχείριση τοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος λαμβάνει διαστάσεις ἐκκλησιαστικοῦ ἐγκλήματος. Ἄν προστεθεῖ σὲ αὐτὸ καὶ ἡ ἀνικανότητα, ἢ ἔστω ἀπροθυμία, τῶν περισσοτέρων λειτουργῶν νὰ κηρύξουν ἐπὶ τοῦ ἀποστόλου, τότε καθίσταται φανερὸ ὅτι ἔχουμε ἐγκαταλείψει καὶ τὴν Ἁγία Γραφὴ καὶ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Ἴσως ἡ τραγωδία τῆς Ἐκκλησίας μας σήμερα νὰ βρίσκεται σὲ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γεγονός: ὅτι κάποτε τὸ ἐρώτημα «ἄρα γε γινώσκεις ἢ ἀναγινώσκεις;» ἀπευθύνονταν σὲ ἐθνικούς, ἐνῶ τώρα ὁ φυσικὸς ἀποδέκτης του εἶναι οἱ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα τὰ πλέον προβληθέντα στελέχη της, οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ ψάλτες...

Μικρές έπισημάνσεις σέ μεγάλες παρανοήσεις (β')

Άρχιμ. Ίερωνύμου Νικολοπούλου,
Έφημ. Ί.Ν. Άγίου Ίωάννου Λεωφ. Βουλιαγμένης

ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ την έκταση του παρόντος άρθρου δέν καταγράφουμε τις διατάξεις με τις όποιες τὰ έσοδα από τὰ παγκάρια τών στρατιωτικών παρεκκλησιών εισπράττονται από τις διοικήσεις τών στρατιωτικών σχηματισμών στους όποιους υπάγονται. Σχολιάζουμε μόνον ως ευτυχή την πρόνοια, τὰ έσοδα αυτά, αφαιρουμένων τών λειτουργικών έξόδων τών Παρεκκλησιών, νά διατίθενται για τή βελτίωση του συσσιτίου τών στρατευσίμων.

Πέραν όμως, τών άνωτέρω, παρατηρείται τὰ τελευταία χρόνια μία σαφής τάση πολλών Όργανισμών ή Φορέων του Δημοσίου νά ιδρύουν Παρεκκλήσια ή νά έκμεταλλεύονται ύφιστάμενα σέ ιδιοκτησίες τους, προκειμένου νά συμπεριλαμβάνουν στα έσοδά τους και τὸ αντίστοιχο παγκάρι. Χαρακτηριστική ως πρὸς αὐτὸ είναι ή περίπτωση του Ε.Ο.Τ., ὁ όποιος ιδίως στα θέρετρά του, ὅπου υπάρχουν ιαματικά λουτρά και έπομένως, πλειοψηφούν οί ήλικιωμένοι, επιδιώκει νά λειτουργεί Παρεκκλήσιο για τις θρησκευτικές ανάγκες τών λουομένων, τὰ έσοδα του όποιου προσκυρώνονται στα έσοδα του αντίστοιχου θερέτρου. Αὐτὸ για παράδειγμα, συμβαίνει στα Λουτρά τής λίμνης Καϊάφα, ὅπου ένῶ ή Ίερά Μητρόπολις Τριφυλίας και Όλυμπίας συγκατατίθεται και στέλνει

Κληρικό από τή Ζαχάρω καθ' ὄλη τή διάρκεια τής παραθεριστικής περιόδου, τὸ παγκάρι του Παρεκκλησίου τής Άγίας Αϊκατερίνης Λουτρῶν Καϊάφα τὸ καρποῦται ὁ Ε.Ο.Τ.

Τέλος, χαρακτηριστική τής κρατικής ύπεροψίας έναντι τής Έκκλησίας είναι ή ύπ' αριθ. Φ. 30215/9797/347 Άπόφαση (Φ.Ε.Κ. 1490/23.7.2009, τ. Β') τής Υπουργοῦ Άπασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας Φάνης Πάλλη-Πετραλιᾶ, λίγες μόλις έβδομάδες πριν τις έκλογές τής 4ης Όκτωβρίου 2009, με την όποία μονομερῶς τὸ κράτος θεσπίζει ὅτι: «Τὸ ποσοστὸ ἐπὶ τῶν έτησίων έσόδων τῶν ιερῶν παρεκκλησιῶν και έξωκκλησιῶν ποὺ περιέρχεται στὸν Τομέα Προνοίας του Όρθοδόξου Έφημεριακοῦ Κλήρου Έλλάδος του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων, καθορίζεται στὸ 50% ἐπὶ τῶν άκαθαρίστων έσόδων τους». Η διάταξη άφορᾶ στα παγκάρια τών Παρεκκλησιῶν του καταργηθέντος Ταμείου Προνοίας Όρθοδόξου Έφημεριακοῦ Κλήρου Έλλάδος, τὸ όποιο με τὸ άρθρο 17 του Ν. 3607/2007 υπήχθη ως αὐτοτελής κλάδος του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων, και ξεκάθαρα θεσπίζει την ένίσχυση του ασφαλιστικοῦ αὐτοῦ ταμείου από τὸ ήμισυ του προϊόντος τών παγκαριῶν αὐτῶν, τή στιγμή ποὺ τὰ Παρεκκλήσια αυτά, τὰ όποια περιήλθαν στην πλειονό-

τητά τους στην Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν, χρήζουν ἐκτεταμένων ἐπισκευῶν ἐιδικῆς μορφῆς λόγω ἀρχαιότητας, ἐνῶ καὶ οἱ πρόσοδοί τους δὲν ἐπαρκοῦν ὥστε νὰ καλύπτουν καὶ τὸ ἐπιβληθὲν βάρος καὶ τὰ λειτουργικά τους ἔξοδα.

Νομίζουμε ὅτι ὅλα τὰ παραπάνω ἀναμφισβήτητα καταδεικνύουν τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀποστερηθεῖ συγκεκριμένες κατηγορίες Ναῶν προκειμένου τὰ ἔσοδά τους ἐξ ὀλοκλήρου καὶ αὐτούσια (in corpore) νὰ ἐνσωματωθοῦν καὶ νὰ ἀποτελέσουν εἴτε ἀπ' εὐθείας προσόδους τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, εἴτε προσόδους τοῦ εὐρύτερου δημόσιου τομέα. Σὲ κάθε περίπτωση, τὸ κράτος ὠφελεῖται μέγιστα ποσά, πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτὰ πού θεωρητικά θὰ εἰσέπραττε ἂν ἐπιστρέφοντας τοὺς ἀνωτέρω Ναοὺς στὴ διαχείριση τῆς Ἐκκλησίας ἐπέβαλε ἐνιαῖο φορολογικὸ συντελεστὴ στὶς προσόδους ἀπὸ κηροπωλησία σὲ ὅλες τὶς κατηγορίες Ναῶν συνολικά (ἀκόμη καὶ ἂν ἐπανέφερε τὸν παλαιὸ συντελεστὴ φορολογήσεως εἰς 35% ἐπὶ τῶν ἐκ κηροπωλησίας ἐσόδων).

Τότε ἀπὸ τὴ στιγμή πού ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συμμετέχει στὰ κρατικά βάρη καὶ μάλιστα μὲ τὸ παραπάνω, γιατί δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι ἔχει φορολογικὰ προνόμια καὶ ἀνεπίτρεπτες ἐλαφρύνσεις; Ἡ σχετικὴ συζήτηση, ἂν καὶ εἶχε ξεκινήσει νωρίτερα, ἐντάθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ 2004, ὅποτε καὶ ἡ τότε κυβέρνηση Σημίτη, μὲ εἰσήγηση καὶ ἐνέργειες τοῦ τότε Ὑφυπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Ἀπόστολου Φωτιάδη, ἀποφάσισε τὴν κατάργηση τοῦ ἕως τότε ἰσχύοντος φόρου σὲ ποσοστὸ 35% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν ἐνορια-

κῶν Ναῶν ἀπὸ κηροπωλησία καὶ ἱεροπραξίες (γάμοι, βαπτίσεις, μνημόσυνα κ.λπ.). Σημειωτέον ὅτι ἂν καὶ καταργήθηκε ὁ ἀνωτέρω φόρος γιὰ τὰ ἐξ ἱεροπραξιῶν ἔσοδα, δὲν καταργήθηκε ρητὰ καὶ τὸ χαρτόσημο ὑπὲρ τοῦ ἐλληνικοῦ δημοσίου σὲ ποσοστὸ 7,4% ἐπὶ τῶν ἐσόδων ἐξ ἱεροπραξιῶν. Ὡς λόγος προβλήθηκε τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιτελεῖ ἓνα σπουδαῖο κοινωνικὸ ἔργο καὶ ἐπομένως τὸ κράτος, μὲ τὴν κατάργηση τοῦ ἐπαχθοῦς αὐτοῦ φόρου, τὸ ἀναγνωρίζει, τὸ ἐνισχύει καὶ τὸ προστατεύει. Ἐπίσης, τότε ἀναγνωρίσθηκε ὅτι μὲ ἐξαίρεση τοὺς μεγάλους Ναοὺς τῶν ἀστικῶν κέντρων τῆς χώρας μας, ἡ συντριπτικὴ πλειονότητα τῶν Ἐνοριῶν εἶναι σὲ ἡμιαστικὲς ἢ ἀγροτικὲς περιοχές, μὲ συνακόλουθο ἀποτέλεσμα τὰ μικρὰ ἔσοδα καὶ τὴ μὴ βιωσιμότητά τους σὲ περίπτωση διατήρησης τοῦ ἀνωτέρω φόρου. Δὲν ἔγινε, ὅμως, τότε σαφὲς ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος οὕτως ἢ ἄλλως συμβάλλει μὲ ὅσα ἀνωτέρω ἀναπτύξαμε, στὸν κρατικὸ κορβανὰ καὶ ἄρα δικαιούται τὴν ἐλάφρυνση αὐτὴ στὰ παγκάρια τῶν ἐνοριακῶν Τῆς Ναῶν καὶ μόνον. Ἔτσι, πολλοὶ ἀπὸ ἀντιπολιτευτικὴ διάθεση πρὸς τὴν τότε κυβέρνηση ἢ ἀποβλέποντας σὲ κομματικὰ ὠφέλη, ἔσπευσαν νὰ διαχύσουν πρὸς τὰ Μ.Μ.Ε. τὴν ἐντύπωση προκλητικῶν καὶ ὄχι ἀναγκαίων φοροαπαλλαγῶν ὑπὲρ μίας Ἐκκλησίας πού «ἔχει πολλά».

Καὶ πάλι ὅμως, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι καταργήθηκε ὁ ἐπαχθέστατος αὐτὸς φόρος δὲν εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ ἐνοριακὰ παγκάρια ἀπολαμβάνουν ἀτέλεια. Καὶ τοῦτο διότι μπορεῖ μὲν νὰ μὴν πληρώνουν πιὰ φόρο, πληρώνουν ὅμως, εἰσφορές...

Συγκεκριμένα, με τὸ ἄρθρο 3, παρ. 1 τοῦ Ν.Δ. 228/1973 (Φ.Ε.Κ. 284/1973, τ. Α΄) ἐπεβλήθη ὑπὲρ τοῦ τότε Ταμείου Ἀσφαλίσεως Κληρικῶν Ἑλλάδος (Τ.Α.Κ.Ε.) εἰσφορά σὲ ποσοστὸ 7% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ σὲ ποσοστὸ 6% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν μὴ Ἐνοριακῶν Ναῶν, ἤτοι φιλανθρωπικῶν, ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, Ἱερῶν Προσκυνημάτων, Κοιμητηριακῶν, ὡς καὶ πάντων τῶν διεπομένων ὑπὸ εἰδικῶν νόμων. Ὁ λόγος ἐπιβολῆς αὐτῆς τῆς εἰσφορᾶς ἦταν τὸ ὅτι ἐπετραπή ἡ ἐγγραφή στὸ ἀσφαλιστικὸ αὐτὸ Ταμεῖο τῶν Νεωκόρων καὶ τῶν Ἱεροφαιτῶν ὡς ἀσφαλισμένων του καὶ ἐπομένως τὰ ἀνωτέρω ποσοστὰ καταβάλλονταν ὡς ἐργοδοτικὲς εἰσφορὲς τῶν Ἱερῶν Ναῶν γιὰ τὴν ἀσφαλιστικὴ κάλυψη τοῦ προσωπικοῦ τους. Μὲ νεότερα νομοθετήματα ὅμως, οἱ Νεωκόροι καὶ οἱ Ἱεροφάστες ἀσφαλιζοῦνται πλέον ὑποχρεωτικὰ στὸ Ι.Κ.Α., τοῦ ὁποίου ἡ σχετικὴ νομοθεσία προβλέπει τὰ περὶ ἐργοδοτικῶν εἰσφορῶν καὶ τοῦ τρόπου καταβολῆς αὐτῶν, τὰ ὁποῖα αὐτονόητο εἶναι ὅτι ἐπιβαρύνουν τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς. Ἔτσι, οὐσιαστικὰ ἐξέλιπε ὁ λόγος ἐπιβάρυνσης τῶν παγκαρικῶν μὲ τὰ ἀνωτέρω ποσοστὰ. Ἡ ἐπιβάρυνση ὅμως, αὐτῆ, ὄχι μόνον δὲν καταργήθηκε, ἀλλὰ μετὰ τὴν ὑπαγωγή τοῦ πρώην Τ.Α.Κ.Ε. καὶ μετέπειτα Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. (Ταμεῖο Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος) στὸ Ταμεῖο Προνοίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.) ὡς αὐτοτελοῦς κλάδου, προβλέπεται πλέον νὰ ἀποδίδεται στὸ Τ.Π.Δ.Υ., ἀσχέτως τῶν ἀσφαλιστικῶν κρατήσεων ποὺ ὑφίστανται οἱ Ἐφημέριοι, ὅπως ὅλοι οἱ μισθωτοί, ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τους. Ἔτσι, μέ-

χρι σήμερα τὸ Τ.Π.Δ.Υ./Κ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. εἰσπράτει τὸ 7% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ τὸ 6% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων ὄλων τῶν ὑπολοίπων, καλύπτοντας ἐλλείμματα του μὲ τὶς ἀνωτέρω εἰσφορὲς τῶν παγκαρικῶν. Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ τῆς εἰσφορᾶς αὐτῆς ὑπάρχει κράτηση χαρτοσήμου ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου σὲ ποσοστὸ 2,4%, ἡ ὁποία δὲν ἔχει καταργηθεῖ καὶ καταβάλλεται κανονικὰ ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.

Τὰ παγκάρια ὅμως, ἐπιβαρύνονται καὶ μὲ ἄλλες εἰδικὲς εἰσφορὲς. Ὅπως ὅλα τὰ Ν.Π.Δ.Δ. ἔτσι καὶ οἱ Ἱεροὶ Ἐνοριακοὶ Ναοὶ καὶ οἱ Ἱερὲς Μονές, διενεργοῦν πληρωμὲς βάσει τιμολογίων τῶν προμηθευτῶν τους. Αὐτονόητο εἶναι ἐπομένως, ὅτι πληρώνουν Φ.Π.Α. σὲ ποσοστὸ συνήθως 21% ἐπὶ τοῦ πληρωτέου ποσοῦ, παρὰ τοὺς ψευδεῖς ἰσχυρισμοὺς ὅτι δῆθεν ἡ Ἐκκλησία ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ φόρο. Πέραν αὐτοῦ, ὅμως, ἐπὶ τοῦ πληρωτέου ποσοῦ καταβάλλεται εἰσφορά 4% ὑπὲρ τοῦ Τ.Π.Δ.Υ./Κ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. ὡς Κληρικόσημο. Ἔτσι, γιὰ κάθε ἀγορά, τὸ παγκάρι ἐπιβαρύνεται γιὰ φόρο καὶ Κληρικόσημο μὲ συνολικὸ ποσοστὸ 25% ἐπὶ τοῦ πληρωτέου ποσοῦ.

Ἐπιπλέον, ὅμως, γιὰ τιμολόγια τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν στὴν ἐκτέλεση ἐκκλησιαστικῶν ἔργων (ἀνέγερση/ἐπισκευὴ Ναοῦ, προμήθεια Σκευῶν, ἀμφίων Ἀγίας Τραπέζης, στασιδίων κ.λπ., ἐκτέλεση καλλιτεχνικῶν ἔργων κλπ.), ὅπου καὶ διοχετεύονται μεγάλα ποσὰ ἀπὸ τὶς εἰσπράξεις τῶν ἀντίστοιχων Ναῶν, ὑφίσταται ἐπιβάρυνση μὲ τὰ ἐξῆς ποσοστὰ ὑπὲρ τῶν κάτωθι φορέων: α) 1% ὑπὲρ Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ ἐπιτελικοῦ Ὄργανισμοῦ

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος συντονίζει τὸ Ἱεραποστολικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδας, ὁπότε ἴσως καὶ νὰ εἶναι εὐλόγο νὰ ἔχει μία ἀντίστοιχη πρόσοδο ἀπὸ ἐκτέλεση ἐκκλησιαστικῶν ἔργων, β) 3% ὑπὲρ Μετοχικοῦ Ταμείου Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.), ἐνὸς Ταμείου στὸ ὁποῖο δὲν ὑπάγονται οἱ Κληρικοὶ καὶ ἐπομένως ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν λαμβάνουν μέρισμα, ἄρα οἱ σχετικὲς κρατήσεις εἶναι μὴ ἀνταποδοτικές, γ) 1% ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεως Μηχανικῶν Ἐργοληπτῶν Δημοσίων Ἔργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ἐνὸς Ταμείου στὸ ὁποῖο δὲν ὑπάγονται οἱ Κληρικοὶ καὶ ἐπομένως ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν λαμβάνουν μέρισμα, ἄρα οἱ σχετικὲς κρατήσεις εἶναι μὴ ἀνταποδοτικές. Συνολικά, ἡ ἐκτέλεση ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου προκαλεῖ ἐπιβάρυνση ἐπὶ τοῦ κόστους τοῦ συνολικοῦ ποσοστοῦ 30% ἐπιπλέον, τὸ ὁποῖο

σαφῶς καὶ ἀποτελεῖ δυσβάστακτη δαπάνη, ἡ ὁποία καλύπτεται ἀπὸ τὰ παγκάρια.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω, καταδεικνύεται σαφῶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὄχι μόνον δὲν ὑπεκφεύγει τὴν κοινὴ ὑποχρέωση, ἀλλ' ἀντιθέτως συνεισφέρει καὶ μάλιστα μὲ τὸ παραπάνω, δυστυχῶς χωρὶς νὰ καθίσταται ἀντιληπτὴ ἡ προσφορά τῆς αὐτῆς, ἀκριβῶς διότι διαχέεται στοὺς πολλοὺς φορεῖς τῆς πολυκέφαλης δημόσιας δίοικησης, εἴτε στὸν σκληρὸ κρατικὸ πυρῆνα ἀνήκουν αὐτοί, εἴτε στὸν εὐρύτερο δημόσιο τομέα. Τὸ ἐρώτημα εἶναι ἀπὸ ποιὸ ὄριο καὶ μετὰ ἡ ποικιλότροπη καὶ πολυεπίπεδη αὐτὴ οἰκονομικὴ συνεισφορὰ μετατρέπεται σὲ οἰκονομικὴ ἀφαίμαξη σὲ βάρος τοῦ πνευματικοῦ καὶ προνοιακοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας, οὐσιαστικὰ σὲ βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ...

Ἡ Ἁγία Ὀλυμπιάς

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΟΠΩΣ παρατηρεῖ ὁ καθηγητὴς Εὐάγγελος Θεοδώρου «ἡ πλέον γνωστὴ διακόνισσα τῶν βυζαντινῶν χρόνων, ἥτις καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας θὰ ὑμνῆται ὡς ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα γυναικείας διακονίας, εἶναι ἡ Ἁγία Ὀλυμπιάς, τῆς ὁποίας ἡ δρᾶσις συνεδέθη στενώτατα μετὰ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου» (Θεοδώρου Εὐάγγ., «Ὀλυμπιάς, ἡ διακόνισσα» ἄρθρον ἐν «Θρησκευτικῇ καὶ Ἠθικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τ. θ' Ἀθῆναι 1966, στ. 889 - 895). «Ὁ πατὴρ αὐτῆς Σεκοῦνδος εἶχε τὸ ἀξίωμα, τοῦ κόμητος. Κατ' ἄλλους ὁμως ὠνομάζετο Σέλευκος. Ἦτο δὲ ἡ Ὀλυμπιάς προικισμένη μετὰ τὰ κάλλιστα δωρήματα τῆς φύσεως. Διότι καὶ εἰς ὠραιότητα ἔλαμπε καὶ ἀπὸ ἕκτακτον ἐστολίζετο εὐφυΐαν, ἀλλὰ καὶ εἰς παιδείαν καὶ μάθησιν διέπρεπε καὶ πλούτη κατεῖχε περισσὰ καὶ ἄφθονα» (Γαλανοῦ Ἰ. Μιχαήλ, οἱ βίοι τῶν ἁγίων, Τεῦχος Ζ', Ἰούλιος, Ἀθῆναι, σελ. 102). Ἡ Ὀλυμπιάς παντρεύτηκε τὸν ἑπαρχο τῆς Κωνσταντινουπόλεως Νευρίδιο. Αὐτὸς πέθανε σύντομα καὶ ἡ Ὀλυμπιάδα ἔμεινε χήρα σὲ πολὺ νέα ἡλικία. Ὁ αὐτοκράτορας θέλησε τότε νὰ τὴν παντρεύει μετὰ ἕνα συγγενῆ του, ἐκεῖνη ὁμως ἀρνήθηκε, διότι ἤθελε νὰ ἀφιερῶθεϊ στὴν Ἐκκλησία (πρβλ. Γαλανοῦ Ἰ. Μιχαήλ, ἔ.ἀ., σελ. 103). Ὁ Παλλάδιος σημειώνει: «ἔτυχε δὲ κατὰ τινὰ φθόνον σατανικὸν δηλατο-

ρευθῆναι ταύτης τὴν ἄωρον χηρείαν εἰς τὰς ἀκοὰς Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, ὃς ἔσπευσεν αὐτὴν Ἐλπιδίῳ τινὶ συγγενεῖ ἑαυτοῦ Σπάνῳ συνάψαι εἰς γάμον. Καὶ πολλὰ λιπαρήσας τὸν ἄνθρωπον, ἀποτυχὼν ἐλυπήθη, δηλωσάσης αὐτῆς. Εἰ ἐβούλετό με ὁ ἐμὸς βασιλεὺς ἄρρени συζῆν, οὐκ ἂν μου τὸν πρῶτον ἀφείλετο· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνεπιτήδειόν με τῷ πεφυρμένῳ βίῳ ἔγνω, μὴ δυναμένην ἀνδρὶ ἀρέσαι, κάκεινον τοῦ δεσμοῦ ἠλευθέρωσε, κάμὲ τοῦ βαρυτάτου ζυγοῦ καὶ τῆς ἀνδρικής δουλείας ἀπήλλαξε, τὸν χρηστὸν αὐτοῦ ζυγὸν τῆς ἐγκρατείας ἐπιθείς μου τῇ διανοίᾳ» (M.P.G. 47, 60).

Ἡ Ὀλυμπιάς ἀφιερῶθηκε ὀλόψυχα στὰ ἔργα ἐλέους. «Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριος, ἂν καὶ αὐτὴ ἦτο νέα, τὴν ἐχειροτόνησε διακόνισσαν» (Θεοδώρου Εὐ., Ὀλυμπιάς, ἐν. ἀν., στ. 890). Μετὰ τὴν εὐκαιρία τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ σταθμοῦ τῆς ζωῆς της «ἐδωρήσατο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως «χρυσίου λίτρας μυρίας, ἀργυρίου λίτρας δισμυρίας καὶ πάσας τὰς προσηκούσας αὐτῇ ἀκινήτους κτήσεις, τὰς τε κατὰ τὴν Θράκην καὶ Γαλατίαν καὶ τὴν πρώτην Καππαδοκίαν» (αὐτόθι). Ἡ ἴδια «ἰδρύσασα μοναστήριον πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εἰρήνης καὶ τοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας εἶχεν ἐν αὐτῷ συντρόφους αὐτῆς μοναχὰς τὰς συγγε-

νείς της Ἐλισανθίαν, Μαρτυρίαν καὶ Παλλαδίαν» (Γαλανοῦ Ἰ. Μιχαήλ, ἔν. ἀν.). Ἡ Ἁγία Ὀλυμπιάς ἦταν τόσο γενναϊόδωρη καὶ σκόρπιζε τόσο ἀφειδῶς τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγάπης της, ὥστε πολλὰ φορὲς ἠέλεμυσήνη της γινόταν ἀντικείμενο ἐκμεταλλεύσεως ἐκ μέρους ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχαν ἀνάγκη. Γι' αὐτό, ὅταν ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔγινε ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ἐπέστησε τὴν προσοχὴ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο (πρβλ. Θεοδώρου Εὐ., Ὀλυμπιάς, ἔνθ. ἀν. στ. 891).

Ἰπὸ τὴν σοφὴ καθοδήγησιν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου «ἐν τῇ φωτεινῇ ἱεραποστολικῇ ἀτμοσφαίρᾳ, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργει περίξ αὐτοῦ ἡ ὑπέροχος προσωπικότης τοῦ ἁγίου ἐκείνου ἀνδρός, ἡ Ὀλυμπιάς ἐξεκόλαφεν ὅλα τὰ ἐκλεκτὰ σπέρματα τῆς ψυχῆς της καὶ παρουσίασεν ὅλην τὴν δυναμικότητα τοῦ χαρακτῆρος της» (Θεοδώρου Εὐ., Ὀλυμπιάς, ἄρθρον αὐτόθι).

«Ἡ ἐξορία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐπλήγησεν εἰς τὰ καίρια τὴν ψυχὴν τῆς Ὀλυμπιάδος. Ἡ θλιβερὰ σειρὰ τῆς ἀξιοθρηνήτου ἐκείνης ἱστορίας ἐγέμισε τὴν καρδίαν της ἀπὸ ἀθεράπευτον πικρίαν καὶ μελαγχολίαν» (Γαλανοῦ Ἰ. Μιχαήλ, ἔνθ. ἀν.). «Ἐπειδὴ ἡ Ὀλυμπιάς εἶχε περιπέσει εἰς βαρεῖαν ψυχικὴν ἀθυμίαν καὶ μελαγχολίαν διὰ τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα ὑφίστατο ὁ πνευματικὸς πατήρ της, δι' αὐτὸ ὁ Χρυσόστομος προσπαθεῖ ἐν ταῖς περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιστολαῖς νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἐκ τῆς ψυχικῆς ταύτης κατα-

στάσεως, ἀναπτύσσων εἰς αὐτήν, ὅτι “μόνον διὰ τὴν ἁμαρτίαν δέον τις νὰ λυπῆται”» (Δ. Μπαλάνου, ἔνθ. ἀν., ἐν Θεοδώρου Εὐ., ἔ.ἀ. στ. 892). “Ὅσον ἀφορᾷ στὶς ἐπιστολὰς «εἶναι ἀριστουργήματα σοφίας καὶ στοργῆς καὶ χάριτος καὶ καρτεροφυχίας. Καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων πληροφοροῦμεθα μὲν πολλὰ γεγονότα τῶν παθημάτων τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἀνδρός, καταμανθάνομεν δὲ καὶ ὁποῖους ἀνεκτιμήτους ἠθικοὺς θησαυροὺς ἐνέκλειεν ἡ εὐσεβὴς καὶ φιλάνθρωπος καὶ εὐγενεστάτη ψυχὴ τῆς Ὀλυμπιάδος» (Γαλανοῦ Ἰ. Μιχαήλ, ἔνθ. ἀν.).

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, «εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς ζωῆς της ἐκοσμήθη ἡ ὁσία καὶ μὲ τὸν στέφανον τῆς ὁμολογίας, καθόσον ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἄδικον ἔλαβεν ἐξορίαν, ὅπου καὶ τελειωθεῖσα ἡ τρισολβία ἀπῆλθε πρὸς Κύριον (Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Συναξαριστῆς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, τόμος δεύτερος, Ἀθήνησι σελ. 276, δεξιά στήλη). Καὶ ὁ Εὐστρατιάδης Σωφρόνιος σημειώνει ὅτι «ἐξοριθεῖσα ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ὡς ὁπαδὸς τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ἐτελειώθη ἐν εἰρήνῃ ἐξόριστος ἐν Νικομηδείᾳ λαβοῦσα τῆς ὁμολογίας τὸν στέφανον (Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ἀγιολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σελ. 364).

Ἡ μνήμη τῆς ἁγίας Ὀλυμπιάδος τελεῖται ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξην Ἐκκλησίαν στὶς 25 Ἰουλίου.

Ν. Κ. Δρατσέλλας,
Θεολόγος Μ. Th.

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

Κύριε Διευθυντά,

Εἶναι μερικὲς φορὲς ποὺ αἰσθανόμαστε πὼς κάποιος θέλουν νὰ μᾶς κλειδαμπαρώσουν σὲ ἓνα δωμάτιο. Γιὰ νὰ μὴν διαμαρτυρόμαστε μᾶς διαβεβαιώνουν πὼς πρόκειται γιὰ τὸ ἴδιο ὑπερῶο στὸ ὁποῖο ἐμφανίστηκε ὁ ἀναστημένος Χριστός. Οἱ ἀλήθειες ποὺ μᾶς κρύβουν εἶναι δύο. Πρώτη, πὼς οἱ φοβισμένοι δὲν εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἔγκλειστοι, ἀλλὰ ὅσοι περιτοιχίζον τὴν συνείδησή μας μὲ τὶς δικές τους φοβίες καὶ δεύτερη, πὼς κρατοῦν γιὰ τὸν ἑαυτό τους τὸ ἀποκλειστικὸ προνόμιό του νὰ μπαινοβγαίνουν ἀπὸ τοὺς τοίχους τῶν θυρῶν κεκλεισμένων. Βέβαια οἱ τοῖχοι αὐτοὶ ὑψώνονται μέσα τους καὶ κατασκευάζονται εἴτε ἀπὸ φάσματα κενοδοξίας εἴτε ἀπὸ χίμαιρες ἐνοχῶν.

Θὰ στέκει διαχρονικὸ πρόβλημα γιὰ τοὺς πιστοὺς ἢ διαχείριση τῶν ψευδομολογιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ τους κόσμου. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ὀνομαζόμαστε ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι γιὰ νὰ καταπραῖνουμε τὴν φοβία τοῦ μήπως δὲν εἴμαστε. Ἡ ἀδυναμία τοῦ νὰ ψιθυρίσουμε ἤσυχα στοὺς ἐφιάλτες μας, πὼς γινόμαστε χριστιανοὶ καὶ πὼς ἀκόμα δὲν γινήκαμε. Εἴμαστε χριστιανικὲς κοινότητες ποὺ πορεύονται στὴν γεύση τῆς Ἐκκλησίας σὲ κάθε τους σύναξη εὐχαριστιακὴ, ἀλλὰ δὲν φυλακίζεται ἢ γεύση στὴν ἱστορία...

Τί εἶναι Ἐκκλησία; Ἐὰν ρωτήσουμε τὸν ἑαυτό μας θὰ βροῦμε τὴν ἀπάντησή;

Δὲν μᾶς ξεπερνᾶ κατὰ πολὺ τὸ ἐρώτημα; Ἐὰν σεβόμαστε τὸ δικό μας ταξίδι τότε πὼς ἐκτοξεύουμε δηλητηριώδη βέλη στοὺς συνταξιδιώτες μας;

Ἡ τιμὴ στοὺς Πατέρες προϋποθέτει δύο ἀφανεῖς πραγματικότητες. Ἡ πρώτη, νὰ μὴν τοὺς ὑποτάσσεις στὰ ὑστερόβουλα σχέδιά σου καὶ ἡ δεύτερη νὰ μὴν τοὺς ἐπικαλεῖσαι ἀπὸ ματαιοδοξία, θέλοντας νὰ ὑποβάλεις στοὺς ἀχροατές σου τὸ αἶσθημα πὼς εἶσαι καὶ ἐσὺ τόσο σπουδαῖος ὅσο ἦταν καὶ αὐτοί.

Αὐτοί, λοιπόν, οἱ ὁδηγοὶ μας δὲν ἦταν μῆτε κουτοὶ μῆτε ἀναίσθητοι, ὅταν ἀπέφυγαν νὰ καταδικάσουν σὲ Σύνοδο τὴ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία καὶ τὶς Ἐκκλησίες τῆς Μεταρρύθμισης ὡς αἰρετικές. Ἐλπίζω ἐπίσης νὰ ἀποδεχόμαστε πὼς μὲ τὴν φροντίδα τῆς Πρόνοιας τοῦ Θεοῦ ἔλαβαν χώρα ὡς τὰ σήμερα ὅλες οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι. Θὰ τὰ βάλουμε μήπως μαζί Του, γιὰ τὴν ἀμελεῖ ἐδῶ καὶ δέκα αἰῶνες νὰ τακτοποιήσει μία τόσο σοβαρὴ ἐκκρεμότητα; Πατέρες ποὺ ἀγίασαν ἐπὶ δέκα αἰῶνες ἔπασχαν στὴν ὁμολογία;

Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἔχει τὴν θεία χάρη καὶ μόνο ἀπὸ τὸ γεγονὸς τῆς ὑπαρξῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ποὺ ἀγαπητικὰ περιποιεῖται τὰ τραύματά Της. Ὅπως καὶ ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου ἀνήκει στὴν οἰκογένεια τοῦ Πατέρα Του ποὺ παρακλητικὰ τὸν θεραπεύει διαλε-

γόμενος μαζί του. Πιστεύει κανείς πώς ή άρνησή του να συμμετάσχει στο Δείπνο του στερεί την ιδιότητα του υιού; Το χάρι- ριν του Άσώτου Δείπνο γίνεται αιτία να χορηγηθεί μεγαλύτερη χάρη και στο με- γάλο αδελφό.

Έαν ή Όρθόδοξη Έκκλησία δέν γίνει χορηγός έλέους και άληθείας στην Πρε- σβυτέρα αδελφή Της τότε θα καταντήσει μία Έκκλησία ιδιωτών και από την πίσω πόρτα θα εκπληρώσει με την πράξη Της την θεωρία του Filioque. Ό Διάλογος με την Ρωμαϊκή Έκκλησία ως πράξη ύπο- στηρίζει την άρνηση του Filioque. Η θεο- λογία του Filioque έχει πνευματικό καρ- πò ó καθέννας να ενδιαφέρεται μόνον για τόν έαυτό του περιφρονώντας τόν άλλο.

Όσοι ύποστηρίζουν την διακοπή του Διαλόγου σαρκώνουν άντι τής εικόνας τής κοινωνίας του Πατρός και του Υιού και του Άγίου Πνεύματος εκείνη τής ιδιώτευσης του Πατέρα μέσω τής εκπό- ρευσης του Άγίου Πνεύματος και τής ιδιώτευσης του Υιού μέσω του ίδιου έργου. Αυτόν την ρήξη άρνεϊται από την ίδια του την φύση ó Διάλογος τών αδελφών Έκκλησιών.

Πρωτ. Κωνσταντίνος Νευροκοπλής,
Έφημ. Ι. Ν. Αναλήψεως Θεσσαλονίκης

Χαίρετε, άγαπητοι έν
Χριστώ αδελφοί
και πατέρες,

Στόν «Έφημέριο» του Άπριλίου 2010, σελ. 15, διαβάζουμε πώς τò βάπτισμα τών αίρετικών είναι έγκυρο. Πώς γίνε- ται, όμως, ένα «μυστήριο» πού τελείται έξω από την Έκκλησία να είναι έγκυρο;

Στήν πρòς Έφεσίους Έπιστολή, (κεφ. 4, 5) ó Άπόστολος Παύλος λέει: «είς Κύριος, μία πίστις, έν βάπτισμα», και

κατά συνέπειαν Μία Έκκλησία, μέσα στην όποία και μόνον τὰ μυστήρια είναι έγκυρα και λυτρωτικά. Οί παντός είδους αίρετικοί, όπως τούς όρίζει ó Μ. Βασίλειος (καν. Α'), βρίσκονται εκτός τής Έκκλησίας και έτσι τò «βάπτισμα» αυτών είναι έντελώς άνυπόστατο, ήτοι «ψευδοβάπτισμα» και «ούκ άληθές», ως τελούμενο εκτός τής Έκκλησίας.

Εύχαριστώ για την φιλοξενία,
Διάκονος Γεώργιος Θεοδωρίδης,
Ι. Μ. Καλύμνου

Κύριε Διευθυντά,

Μας φταΐνε μήπως οί δίσεκτοι καιροί; Τò τέλος άνοχής τών άλλων; Τò τέλος έποχής για μας; Και είναι μόνο αυτό πού φαίνεται να πονάει και ένοχλει ή και αυτό πού δέν φαίνεται αλλά βασα- νίζει και μας πληγώνει άλλους λιγότερο και άλλους περισσότερο, για τò τί άκο- λουθει και για τò τί «μέλλει γενέσθαι». Σε έποχές πνευματικά άνυδρες και ύπαρξιακά ύποσιτισμένες, δίχως ξεκά- θαρο νόημα ζωής και πρόταση υπέρβα- σης του δεινού «τώρα», τί μπορεί να προσβλέπει ó σύγχρονος άνθρωπος, είτε στη παγκοσμιοποιημένη και θολή έκδοχή του ως άνθρωπος του κόσμου, είτε στην πιò προσωπική του ύπόσταση ως κληρο- νόμος, φορέας και μεταλαμπαδευτής ένòς διαφορετικού τρόπου τόσο «ζήν» όσο και «γίγνεσθαι» πού έρχεται από μακριά και προσδοκά να φτάσει στά «έσχατα» του χώρου και του χρόνου. Όταν ó άπόστολος Παύλος μας προ- σκαλει έμας τούς ποιμένες και θερα- πευτές να χαιρόμαστε με όσους χαιρο- νται και να λυπούμαστε και να κλαίμε με όσους κλαΐνε και λυπòνται τί να έννοοϋσε άραγε; Μήπως συμμετοχή

στον πόνο και την εὐτυχία τοῦ ἀδιάκρι-
τα «πλησίον», δίχως προϋποθέσεις και
λογικές, φυλῆς, χρώματος γλώσσας, γέ-
νους, ἐθνότητος και θρησκείας;

Ἡ κρίση τῆς πίστης μας πόσο μᾶς πό-
νεσε; Τὸ ράισμα τῶν σχέσεων μας με
Θεὸ και συνάνθρωπο πόσο μᾶς πλήγω-
σε; Ὁ ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀνθρώπινου
προσώπου σὲ ὄλες τις ἐκδοχές του, πό-
σο μᾶς ξεβόλεψε γιὰ νὰ διεκδικήσουμε
τὸ δίκιο του; Ἡ ἐμπορευματοποίηση
σώματος -νοῦ- ψυχῆς τοῦ σύγχρονου
ἀνθρώπου, ποῦ συχνὰ πυκνὰ τὸν ὀδη-
γοῦν σὲ ἀνελεύθερες νέο-δουλοκτητικὲς
συνθήκες, πόσο μᾶς ἀφύπνισε ἀπὸ τὸν
ἐφησυχασμένο λήθαργο ποῦ βρισκόμα-
στε, δίχως καμία διάθεση, διακινδύνευ-
σης και ρίσκου;

Ἡ κρίση ποῦ σείει συθέμελα σήμερα
τὴν κοινωνία μας και προκαλεῖ συνειρ-
μοὺς τρόμου, ἀνασφάλειας και ἀβεβαι-
ότητας, εἶχε «πρόδρομα φαινόμενα»,
ὅπως ὄλοι οἱ μεγάλοι τεκτονικοὶ σει-
σμοί, οἱ ὁποῖοι προκαλοῦν ἀνυπολόγι-
στες ὑλικὲς και σωματικὲς βλάβες και
καταστροφές. Ἄλλὰ ἐμεῖς παραμείναμε
ἀνυποψίαστοι περιμένοντας τὸν ἀπὸ
«μηχανῆς θεοῦ» νὰ μᾶς σώσει τὴν τελευ-
ταία στιγμή ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου.

Μιὰ εὐαγγελικὴ - θεολογικὴ προσέγγι-
ση και ἀνάλυση τῶν δεδομένων ἴσως νὰ
βοηθοῦσε σὲ μιὰ κατεύθυνση ἐνσυναί-
σθησης τῶν πεπραγμένων μας. Ὅταν οἱ
σχέσεις ἀντὶ γιὰ εἰρηνικὴ συνύπαρξη
ἀγάπης κατάντησαν σχέσεις ἐξουσίας -
ὑποτελείας ἢ συναλλαγῆς, ὅταν ὁ κατα-
ναλωτισμὸς ἔγινε κυρίαρχη ἀξία και ἡ
οἰκονομικὴ εὐδαιμονία ὑπαρξιακὸς
σκοπὸς και στόχος ζωῆς, ὅταν ὁ ἄλλος
ἔγινε ἀπὸ «χαρὰ» και «ἀδελφός», «κό-
λαση» και «ἀνταγωνιστής», τότε εἶναι

ποῦ ἴσως νὰ ἔφθασε ἡ 25ῃ ὥρα νὰ βιώ-
σουμε τὸ γραφικὸ: «Φοβερόν τὸ ἐμπε-
σεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος». Ὅχι ὡς τι-
μωρία ἀλλὰ ὡς ἀνεπίγνωστη συνέπεια
μιᾶς παρατεταμένης πορείας ἐκτροπῆς
ἀπὸ τὸ «εἶναι» και καταντήματος στὸ
«φαίνεσθαι». Ὅταν ξαστοχᾶς τὴν ὄντως
ζωὴ ποῦ σοῦ ἔκανε ὁ μοναδικὸς Θεὸς
μέσα ἀπὸ τὸν Σταυρὸ και τὴν Ἀνάστα-
σὴ Του, τότε δὲν σοῦ μένει τίποτε ἄλλο
ἀπὸ «τὰ ὀφώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος
ἐστίν». Ἀπὸ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἐποχὴ ἡ
«ὑβρις» προκαλοῦσε τὴν τιμωρία, σὲ
μᾶς περίσσεψε νομίζω ἡ ἀλαζονεία δίχως
αἰδῶ. Ὁ ἐπαν-εκκλησιασμὸς μας συνε-
πάγεται μετάνοια και ἐνσυνείδητη βίωση
τῶν συνεπειῶν τῶν ἐσφαλμένων ἐπι-
λογῶν και πράξεών μας. Ἄν ἔχουμε
ἀποφασίσει νὰ ἐνηλικιωθοῦμε ὡς χρι-
στιανοὶ καλοῦμαστε νὰ ἀναλάβουμε τις
συνέπειες τῶν λαθεμένων μας πράξεων
δίχως νὰ τις φορτώνουμε στὸ διπλανό
μας και μὲ πνεῦμα αὐταπάρνησης σὲ ἕνα
κλίμα συνδιαλλαγῆς και ἀλληλοκατα-
νόησης, νὰ σηκώσουμε τὸν σταυρὸ μας
προσδοκώντας τὴν ἀνάσταση. Μὲ λιγό-
τερη ἀξιοπρέπεια ἐνδεχομένως, μὲ λιγό-
τερα χρήματα, μὲ λιγότερη ἀλαζονεία
και ὑβρη, νὰ φάξουμε νὰ βροῦμε τὸν
ἑαυτὸ και τὴν ψυχὴ μας ποῦ κάπου τὰ
χάσαμε μέσα στῆς καθημερινότητος τις
ἀδίστακτες βιοτικὲς μέριμνες, τις ὁποῖες
καλοῦμαστε μὲ τὸ ζόρι πιά νὰ ἀπωθή-
σουμε και μὲ ταπεινώση, ἔστω και ἔτε-
ροχρονισμένη, νὰ ἀλλάξουμε ρότα (με-
τανοήσουμε) ἐλπίζοντας στὸ ἔλεος και
τὸ φῶς τῆς ἀναστάσιμης παρουσίας του.

Μὲ ἐκτίμηση:

παπα-Δημήτρης Θεοφίλου

Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἀγίου Χαραλάμπους

Ἰτέας Φωκίδας

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Ἐπιμέλεια: Σταῦρος Τερζῆς

- ΑΝΕΤΑΚΗ ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ, *Ἡ μικρὴ καὶ ἡ μεγάλη παράκληση τῆς Παναγίας Μεταφρασμένες: Μετάφραση μὲ νοηματική, γλωσσική καὶ μουσική ἀκρίβεια*, ἐκδ. Σαΐτης, Ἀθήνα 2010.
- ΑΡΖΑΚΟΦΣΚΙ - ΚΛΕΠΙΝΙΝ ΕΛΕΝ, *Ἡ ζωὴ θὰ εἶναι ἀγάπη. Καὶ ἡ ἀγάπη θὰ εἶναι ζωὴ. Ἡ ζωὴ τοῦ π. Δημητρίου Κλεπινίν*, μτφρ. Πολυξένη Τσαλίκη - Κιοσόγλου, ἐκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2010.
- ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ, *Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος*, ἐκδ. Ἱερὸν Κουτλουμουσιανὸν Κελλίον Ἅγιος Ἰωάννης Θεολόγος, Ἅγιον Ὄρος 2001.
- CARDENAL ERNEST, *Ἀγάπη: ἡ χαραμάδα τῆς αἰωνιότητος*, μτφρ. Βασίλης Ἀργυριάδης, ἐκδ. Ἐν Πλῶ, Ἀθήνα 2010.
- ΔΟΣΙΘΕΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ, *Τυπικὸν τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα τοῦ ἡγιασμένου*, ἐκδ. Ἱ. Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Παναγίας Τατάρνης Εὐρυτανίας, Ἀθήνα 2010.
- ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΚΑΙ ΨΑΛΤΟΥ, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 2009.
- ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 2009.
- ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ, *Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, τόμος ΙΑ' Ἰούλιος, ἐκδ. Ἰνδικτος, Ἀθήνα 2008.
- ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ, *Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, τόμος ΙΒ' Αὐγουστος, ἐκδ. Ἰνδικτος, Ἀθήνα 2009.
- ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β., *Τὸ χάλκινο φίδι καὶ ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου*, ἐκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 2010.
- ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ, *Εἰκόνες τῆς Θεομήτορος*, ἐκδ. Μύρτος, Ἀθήνα 2010.
- ΜΟΟΡΕΥ CHRIS, *Ἅγιοι. Οἱ οὐράνιοι φίλοι*, μτφρ. Πολυξένη Τσαλίκη- Κιοσόγλου, ἐκδ. Ἀκρίτας 2010.
- ΜΟΥΡΤΖΑΝΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ Π., *Ἀπὸ ἓναν κόσμον σὰν κι αὐτὸν τί νὰ κρατήσω;* Ἐκδ. Δομή- Ἀρχονταρίκι, Ἀθήνα 2010.
- ΟΡΦΑΝΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ, *Ὀμιλῖαι εἰς Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἐορτὰς καὶ εἰς τοὺς θείους Χαιρετισμούς*, Ἰδιωτικὴ ἔκδοσις, Θεσσαλονίκη 2009.
- ΣΤΥΛΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ Κ., *Ἐπισκόπου Ἀχελώου, Ἐπισκοπικὰ γράμματα: «Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε»*, ἐκδ. Σαΐτης, Ἀθήνα 2010.

*Ποῦ νὰ βρῶ τὴν ψυχὴ μου.
Τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο
στὸν σύγχρονο κόσμο.*

Ἄνθρωπος μόνος μπερδεμένος ψάχνει

Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ

Ἄρμος, Ἀθήνα 2010

Στὰ κείμενα τῶν ὁμιλιῶν ἔχουν κατατεθεῖ καὶ οἱ ἐρωτήσεις τοῦ κοινοῦ, διευκολύνοντας τὸν ἀναγνώστη, ἀφοῦ πολλὲς φορὲς ἀντιπροσωπεύουν καὶ τὶς δικές του ἀπορίες, σκέψεις ἢ προτάσεις. Μὲ τὴν καλλιέργεια τοῦ θεολόγου καὶ τὴν διεισδυτικότητα τοῦ ψυχιάτρου παιδιῶν καὶ ἐφήβων θίγει πολλὰ καυτὰ θέματα, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ οἱ σημερινοὶ «παντογνώστες» μεταχειρίζονται μὲ τὴν «μέθοδο τοῦ σαλαμιοῦ» ἢ μὲ γενικεύσεις, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργεῖται αὐτὴ ἡ ἀσάφεια θέσεων καὶ ἡ ἀσυναρτησία ἀπόψεων ἢ ὁποῖα ὀδηγεῖ σὲ χάσματα, μονώσεις, παρεξηγήσεις ποῦ διέπουν τὴν σύγχρονη ἐποχὴ σὲ κάθε πτυχή της. Ἡ παράθεση στὸν πρώτο τόμο στίχων δύο παρεξηγημένων, ἀπὸ ὀρισμένους, ποιητῶν μας, παραπέμπει καὶ στὴν διάθεση ἀλλὰ καὶ στὰ γενικότερα ἐνδιαφέροντα τοῦ συγγραφέα. Εἶναι ἀλήθεια πὼς οἱ ποιητὲς βλέπουν τὶς περισσότερες φορὲς μακρύτερα καὶ βαθύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Μὲ αὐτὸ θέλω νὰ ὑπαινιχθῶ καὶ τὴν ὁμορφιὰ ποῦ ἀναδύεται ἀπὸ τὴν σκέψη καὶ τὴν διατύπωση τοῦ λόγου τοῦ συγγραφέα. Σκοπὸς τῆς σειρᾶς τῶν μαθημάτων αὐτῶν ἦταν νὰ ξεκαθαριστοῦν πολλὰ ζητήματα ἐπειδὴ δὲν εἶναι μονοσήμαντα καὶ δὲν ἀποτελοῦν προσωπικὲς ἐκτιμήσεις ἀλλὰ δέχονται ἐπιδράσεις ἀπὸ πρόσωπα καὶ γεγονότα ποῦ ὑπῆρξαν ἢ συνέβησαν κάποτε ἢ ἐξακολοῦθοῦν νὰ ὑπάρχουν καὶ νὰ συμβαίνουν στὴ ζωὴ μας καὶ ἀκόμα περισσότερο ἐπειδὴ πολὺ συχνὰ προσλαμβάνονται κατὰ τρόπο στρεβλὸ καὶ τὰ προβλήματα ποῦ ἀνακύπτουν τότε εἶναι πολὺ πιὸ δύσκολα καὶ περίπλοκα. Ὁ χῶρος δὲν ἐπιτρέπει μεγάλη ἐπέκταση γι' αὐτὸ καὶ θὰ σταθοῦμε γιὰ μία «πινελιά», ἀπὸ προσωπικὴ ἐπιλογή, ἀνάμεσα στὰ πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα κεφάλαια ποῦ καλύπτουν εὐρὸ φάσμα προβληματισμοῦ, ἰδιαίτερα στὸ κεφάλαιο ποῦ τιτλοφορεῖται «Σχέση μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ», μία σχέση παρεξηγημένη ἐν πολλοῖς καὶ ἀπὸ πολλούς, καθὼς εἶναι σχέση ποῦ δὲν ἐξαντλεῖται στὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα καὶ γιὰ νὰ διατηρηθεῖ πρέπει νὰ εἶναι ὑγιής. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ συγγραφέας, μία σχέση μὲ τὸν Θεὸ εἶναι ὑγιής ὅταν δὲν ἀχρηστεύει τὸν ἄνθρωπο ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν ἀχρηστεύει τὸν Θεὸ καὶ βασικὸ στοιχεῖο της ἢ προσευχὴ. Ἡ ἔλλειψη αὐτῆς τῆς σχέσης, ἢ ἔλλειψη τῆς ἀγάπης, εἶναι ἡ κόλαση. Γιατί στὴν περίπτωση αὐτὴ σχέση εἶναι ἡ ἀγάπη.

Παλαιὸς συνεργάτης τοῦ «Ἐφημερίου» ὁ π. Βασίλειος μᾶς παρουσίασε πρόσφατα σὲ δύο καλαίσθητους καὶ συναρπαστικούς τόμους τὰ κείμενα ποῦ εἶναι καρπὸς δύο σειρῶν διαλέξεων καὶ συνδυάζουν τὴν ἐπιστημονικότητα καὶ τὴν ἐκλαϊκευση, ἀκριβῶς λόγω τῆς προέλευσής τους.

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

● Μὲ πρόσφατο Ἐγκύκλιο Σημείωμά της ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνεται πρὸς τὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις της καὶ παρακαλεῖ νὰ συστήσουν σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι στὶς ἐπαρχίες τους ἐκδίδουν ἀγγελτήρια λατρευτικῶν Συνάξεων, κηδεῶν, μνημοσύνων κ.λπ. νὰ μὴν ἐκτυπώνουν πάνω σ' αὐτὰ εἰκόνες ἀγίων καὶ τὰ σύμβολα τῆς πίστεως μας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν τιμαλφέστατο θησαυρὸ καὶ τὰ περικαλλέστατα κοσμήματα τῆς ἀμώμητης πίστεως μας, διότι ὅλα αὐτά, μετὰ ἀπὸ τὴν χρῆση τους ρίπτονται στοὺς κάδους ἀπορριμμάτων ἢ στὸ ὁδοστρώμα καὶ καταπατῶνται, γεγονόςς ποὺ θεολογικῶς καὶ ἐκκλησιολογικῶς εἶναι ἀπαράδεκτο καὶ βλάσφημο.

● Μία σύνοψη τοῦ «Ἐνοριακοῦ Ἡμερολογίου» ποὺ συντάσσει ἐδῶ καὶ σαράντα πέντε χρόνια καὶ μᾶς ἀπέστειλε πρόσφατα ὁ προϊστάμενος τῆς Ἐνορίας Κοιμῆσεως Θεοτόκου Ροδίτου τῆς Ἰ. Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης π. Ἡλίας Κοντός, δίνει μὲ πολλὴ ζωντάνια καὶ ἀπλότητα τὴν ἀγωνία καὶ τὸν καθημερινὸ ἀγῶνα τῶν Ἐφημεριῶν, ἰδίως τῆς ἐνδοχώρας, ὅπου τὸ ποιμνιο εἶναι μικρὸ, γιὰ τὴν ἀνέγερση καὶ τὴ συντήρηση τοῦ Ναοῦ τῆς Ἐνορίας, γιὰ τὴ σωστὴ καὶ θεοφιλῆ λειτουργία της, γιὰ τὴν ἀνύστακτη καὶ ἀδιάκοπη παρακολούθηση τῶν προβλημάτων ἀλλὰ καὶ τῆς προόδου τῶν ἐνοριτῶν καὶ τὴν μὲ κάθε θεμιτὸ μέσο κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τους. Μέσα ἀπὸ τὶς χειρόγραφες ἢ φωτοτυπημένες ἀπὸ ἔντυπα σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου παρακολουθεῖ ὁ ἀναγνώστης τὴ φροντίδα τοῦ παπᾶ τοῦ χωριοῦ γιὰ τὸν ἀσθενῆ, τὸν πενθοῦντα, τὴ γυναῖκα, τοὺς ἠλικιωμένους, τὸ νέο κληρικό, τὸ μετανάστη, τὸν μοναχικό. Ἕνας ἀπλὸς καὶ συμπαθέστατος τρόπος ἐπικοινωνίας καὶ παραδειγματισμοῦ ἀπὸ ἓνα ἀγαθὸ λευίτη, ἀπὸ τοὺς ἀναρίθμητους ἐκείνους ποὺ σιωπηλὰ καὶ καρποφόρα διδάσκουν καὶ ἐφαρμόζουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

● Ἐκδηλώσεις Μνήμης γιὰ τὸν Πρωτ. Ἡλία Δημ. Μπερτόλη (1891-1972), πρωτεργάτη διανομῆς γῆς στοὺς ἀκτῆμονες τῶν Σπάτων καὶ ἱεραπόστολο τῆς Ἀφρικῆς, πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ τὸν Πολιτιστικὸ Ὄργανισμὸ Δήμου Σπάτων στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ «Χρῆστος Μπέκας», τὴν 1.5.2010. Παρουσιάστηκε ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο καὶ ἡ προσφορά του στὴν πόλη τῶν Σπάτων μὲ ὁμιλητὲς κατὰ σειρὰν τὸν ταξίαρχο ἐ.ἀ. κ. Βασ. Δ. Μπερτόλη, τὸν Καθηγούμενο τῆς Ἰ. Μ. Ἐσφιγμένου Ἀγίου Ὁρους Ἀρχιμ. π. Χρυσόστομο, τὸν ἐγγονό του κ. Ἡλία Γ. Μπερτόλη καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Γέροντα Μέμφιδος κ. Παῦλο, ὁ ὁποῖος κατέθεσε τὴν προσωπικὴ μαρτυρία του ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς διακονίας τοῦ μακαριστοῦ π. Ἡλία στὴν Ν. Ἀφρική. Τὴν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Σεβ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος. Τὴν ἐπομένῃ, Κυριακῇ 2 Μαΐου, στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Κοιμ. Θεοτόκου Σπάτων, τε-

λέσθηκε Πατριαρχική Θ. Λειτουργία και Μνημόσυνο τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου, προεξάρχοντος τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου καὶ ἀκολούθησε ἀποκάλυψη τῆς προτομῆς του.

● Στὰ πλαίσια τῆς ἐπικοινωνίας καὶ συναναστροφῆς μεταξὺ τῶν ἱερέων τῆς Ἱ. Μ. Δημητριάδος πραγματοποιήθηκε τὸ διήμερο 31 Μαΐου - 1 Ἰουνίου, προσκυνηματικὴ-πολιτιστικὴ ἐκδρομὴ στὴν Ἀθήνα, με ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβ. κ. Ἰγνάτιο. Ἡ ἐξόρμησις αὐτὴ τοὺς πρόσφερε ἀνάπαυλα ἀπὸ τὶς ποιμαντικὰς καὶ ἐφημεριακὰς τοὺς ὑποχρεώσεις με τὴν πατρικὴ παρουσία τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῆ γνωριμία πολλῶν θρησκευτικῶν χώρων, ὅπως ὁ Ἱ. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Λουμπαρδιάρη καὶ Ἱ. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Μπραχαμίου, ὅπου φυλάσσεται τεμάχιο λειψάνου τοῦ Ἀγίου καὶ στὶς Ἱ. Μονὲς Παντανάσσης Κερατέας καὶ Παρακλήτου Ὁρωποῦ, ἀλλὰ καὶ πολιτιστικῶν μνημείων τοῦ τόπου μας, ὅπως τὸ νέο Μουσεῖο τῆς Ἀκροπόλεως, ξενάγησις σὲ ἐκθέσεις καὶ προβολὴ προγράμματος εἰκονικῆς πραγματικότητος στὸ Ἰδρυμα Μεῖζονος Ἑλληνισμοῦ.

● Πενήντα χρόνια ἱερωσύνης συμπλήρωσε ὁ Αἰδ. π. Παναγιώτης Γεωργακόπουλος στὶς 5 Ἰουνίου ἐ.ἔ. Ὁ ἱερεὺς ξεκίνησε τὴν ἱερατικὴ διακονία του ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, ὅπου χειροτονήθηκε ἀπὸ τὸν μακαριστὸ Μητροπολίτη Εὐστάθιο καὶ ὑπηρέτησε ἐπὶ εἴκοσι χρόνια στὴ Δημητσάνα. Κατόπιν ὑπηρέτησε ἐπὶ εἴκοσι ἑπτὰ χρόνια στὴν Ἱ. Μ. Πειραιῶς καὶ τὰ τελευταῖα χρόνια διακονεῖ στὴν Ἱ. Μ. Ν. Σμύρνης. Γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἡ προσφορά του στὸ ἱερὸ Θυσιαστήριον, μετὰ τὴ Θ. Λειτουργία, τὴν Κυριακὴ 13.06.10, στὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Τραχῶνων, ὅπου ἐφημερεύει, ὁ Σεβ. Ν. Σμύρνης κ. Συμεὼν μίλησε με θερμὰ λόγια γιὰ τὸν π. Παναγιώτη καὶ τοῦ ἐπέδωσε τιμητικὴ πλακέτα. Παραβρέθησαν πολλοὶ κληρικοί, ἡ οἰκογένειά του, φίλοι καὶ συντοπίτες του, ἐκ μέρους τῶν ὁποίων ὁ δημ. Σύμβουλος Ἀλίμου κ. Ν. Παπανικολάου τοῦ προσέφερε ἀναμνηστικὴ πλακέτα.

● Μὲ ἀνακοίνωσή του στὶς 26.6.2010 τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἱ.Σ.Κ.Ε., με ἀφορμὴ τὴν Ἀπογραφὴ προσωπικοῦ τοῦ Δημοσίου τῶν Ν.Π.Δ.Δ. καὶ τῶν Ο.Τ.Α. α' καὶ β' βαθμοῦ, ποὺ θέσπισε ἡ Κυβέρνησις, καὶ ὑποχρεωτικὰ συμπεριλαμβάνει ὅλους τοὺς Κληρικούς: α) Ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία του καὶ τὸν προβληματισμὸ του γιὰ τὴν ὡς ἄνω Ἀπογραφὴ. β) Παρακαλεῖ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ ἀναθέσουν σὲ ἐξειδικευμένους πρὸς τὸ διαδίκτυο ὑπαλλήλους τῶν Γραφείων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, Κληρικούς καὶ λαϊκούς, τὴν πλήρη διεκπαιρέωσις τῆς Ἀπογραφῆς τῶν Κληρικῶν τους, γιὰ τὴν ἄρτια καὶ ὀργανωμένη ἐργασία, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν τυχὸν παραλήψεις ἢ λανθασμένες συμπληρώσεις τοῦ Δελτίου Ἀποστολῆς, ὥστε νὰ προληφθοῦν προβλήματα στὴν κανονικὴ καταβολὴ τῆς μισθοδοσίας τους, καὶ γ) ἀναμένει τὴν συνάντησή του με τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, τὴν ὁποία ἔχει ἀπὸ καιρὸ ζητήσει.